

Andrejaus Sacharovo atminimui

Andrejus Sacharovas į Vilnių atvažiuodavo ne su tanku, bet ginti skriaudžiamo žmogaus. Gūdžios bolševikinės nelaisvės metais jis buvo su mumis. Jo veikla ir idėjos padėjo ir padeda mums išsivaduoti iš tautų kalėjimo. Padėkos ir pagarbos ženklai kovo 16 Vilniuje prie Spaudos rūmų šalia Laisvės prospekto iškilmingai atidaryta jo vardo aikštė. Į iškilmes atvyko A.Sacharovo našlė Jelena Bonner, Maskvos tarybos, mūsų AT ir Vilniaus magistrato deputatai, buvę politiniai kaliniai, vilniečiai.

"Andrejus Dmitrijevičius Sacharovas 1968 metais sakė: reikia mokytis iš Čekoslovakijos. Po 1990 kovo 11 - turim mokytis iš Lietuvos" - kalbėjo J.Bonner. - Mūsų visą laiką gąsdino karu, dabar - pilietiniu. Rytai, prasitrynusi akis, imu galvoti, su kuria kaimyne pensininke reiks kariauti".

Mitingo plakatai ir kalbėtojai ragino okupantus kraustyti iš užimtų Spaudos rūmų.

Vyrai prikėlė A.Sacharovo aikštės pavadinimo lentelę ir apkaišė ją gelėmis.

Jonas Baranauskas
Eugenijaus Onaičio nuotr.

Norvegai - Vilniuje, lietuviai - Osle.

Kai Lietuvoje viešėjo Norvegijos sostinės tarybos oficiali delegacija, pasirašiusi Vilniaus ir Oslo miestų draugystės ir bendradarbiavimo sutartį, vikingų sostinė svetingai sutiko lietuvius - liaudies dainų atlikėją Veroniką Povilonienę, džiazo muzikantą Petrą Vyšniauską, folkloro ansamblį "Jievaras", "Šėpos" teatrą ir senosios muzikos ansamblį "Banchetto musicale". Norvegijos-Lietuvos asociacija juos pakvietė dalyvauti Lietuvos Nepriklausomybės - Vasario 16-osios - šventėje. Iškilmingi renginiai vyko reprezentacinėse miesto salėse. Oslo universiteto aulioje Nepriklausomybės diena pažymėta iškilmingu koncertu, pasibaigusiu bendrai giedama Tautiška giesme. Koncertuose su lietuviais dalyvavo ir norvegų atlikėjai - ovacijomis klausytojai palydėjo aktorius Terjes Stromdahlo skaitomas M.Martinaičio "Kukučio balades" (jas į norvegų kalbą išvertė mūsų tautietė Alma Ločerytė-Dahlė), perpintas nepakartojamų P.Vyšniausko improvizacijų, susidomėję klausėsi Heidės Lovlund ir Veronikos, Dagnės Groven Myhrės ir E.Vytino folklorinių varžytuvių, geraširdiškai juokėsi žiūrėdami "Šėpos" miniatiūras. Nacionalinio teatro scenoje vyko improvizuota "Lietuviška naktis", kurią čia pat spontaniškai kūrė "Šėpos" teatro režisierius G.Varnas ir Nacionalinio teatro režisierius J.Sverė. Labai noriai, be jokio varžymosi į šias improvizacijas įsijungė žiūrovai. Spektaklis, prasidėjęs 22 valandą, baigėsi pusę antros nakties.

Tik ypatingomis progomis atidaroma miesto Rotušės iškilnių salė. Tauriai joje skambėjo "Jievaro" dainos, ypač tiko "Banchetto musicale" senoji muzika ir šokiai. Lietuvos pasiuntinių viešnagė baigėsi iškilmingu priėmimu, kurį surengė Oslo miesto municipalitetas. Lietuvai ryžto, stiprybės ir kuo geriausios sėkmės linkėjo Norvegijos-Lietuvos asociacijos pirmininkas Johanas L.Stangas, Lietuvos Respublikos informacijos centro vadovas Leonas Bodė, sveikino miesto valdžios atstovai.

"Prisiečiau prie žuvusiųjų karstų..."

Lietuvos Laisvės kelias jau apšlakstytas krauju. Bet sustabdyti šiuo keliu einančių nepavyks, nes kolaborantų tėra saujelė. Tai sakė visi, kuriuos užkalbinau būdinčius parlamento rūmuose.

Regina M.

- Kaip Tau, jaunai merginai, atėjo į galvą čia ateiti ir pasilikti?

- Aš prisiečiau sausio 13 prie žuvusiųjų karstų. Mes privalome stoti jų vieton, kitaip niekada nebūsime laisvi.

- O Burokevičius tai vadina euforija...

- Tegu jis kaip nori vadina mūsų siekius.

"LIETUVOS ATSIMINIMAMS" 50 METŲ

Prof. dr. Jokūbas Stukas, Lietuvos Atsiminimų radijo programos vedėjas.

Sulaukti aukstinio jubiliejaus lietuviškų radijo laidų tarnyboje tai yra kažkas nepaprasto, beveik neįtikėtinas dalykas.

Per tuos 50 metų Lietuvos Atsiminimų radijas atliko mūsų gyvenime didžiai svarbų vaidmenį. Jis kalbėjo mums visiems rūpimais klausimais, nežiūrėdamas nei partinių, nei ideologinių skirtumų. Jis jungė ankstesnius ir naujuosius ateivius, jaunimą ir senimą į vieną nedalomą visuomenę, vadovaudamasis tik tautinio išlikimo ir Lietuvos laisvės atstatymo principu. Tokio principo kilnumas įprasmino ne tik šių laidų misiją, bet drauge suteikė ir nuolatinės stiprybės jausmą tolimesniam tautiniam darbui ir ateities veiklai. Savo gyvu žodžiu Jokūbas Stukas kas savaitę beldėsi į mūsų namus, į mūsų protą, o lietuviška daina jis jaudino ne vieną širdį. Lietuviškas žodis stiprino mūsų sąmonę, o daina ir muzika gaivino mūsų jausmus.

Jeigu 1941 metais klausytojai gal ir buvo abejingi tada dar neprityrusio berniuko Jokūbo talentams, tai po metų kitų jie įsitikino, kad jo užkurtas kultūros žiburėlis vis augo ir augo ir pagaliau pradėjo tviskėti lietuviškos šviesos stulpu. Tas stulpas ne tik švietė, bet ir šildė, jungdamas įvairių pažiūrų Amerikos lietuvių į vieną tikslą — išlikti lietuviams ir visais būdais siekti pa-

vergtai Lietuvai pagalbos ir laisvės.

Stukas, nors ir turėjo talkininkų, tačiau didžiausią programų paruošimo darbą atliko ir atlieka pats vienas. Reikia nuolat stebėti pasaulio įvykius, surinkti žinias, ir pritaikyti muzikos įrašus atitinkamom šventėm atžymėti. Turbūt vienas iš sunkiausių uždavinių — tai surasti "išmintingai raštingų" žmonių įvairių progų programom. Be to, "Lietuvos Atsiminimų" direktorius šiuo metu dar paruošia ir savaitinę vienos valandos anglų kalba duodamą programą, taip pat girdimą per Seton Hall universiteto stotį. Čia jam pastoviai ir gana profesionaliai talkina pranešėjas Jonas Patrick.

Lietuvai atkūrus savo nepriklausomybę, žinių gausa iš tėvynės pasipylė visu srautu. Čia atsirado puiki proga, ypač anglų kalba, dar kartą parodyti Kremliaus nusikaltimus mūsų tėvynėje. Šį darbą Stukas rūpestingai ir kruopščiai atlieka.

Šio aukstinio jubiliejaus proga su pasididžiavimu verta pastebėti, kad Jokūbas Stukas, būdamas vos 17-kos metų, su entuziazmu pradėjęs radijo tarnybos darbą lietuvių kalba, dirbo jį ir ištesėjo per 50 metų iki pat šios dienos! Tai darbas, kuriam sunku surasti panašų pavyzdį Amerikos lietuvių istorijoje.

Julius Veblaitis

tačiau tegu žino, kad aukos - ne beprasmiškos. Pralietas kraujas... tik sustiprino mūsų pasiryžimą.

- Bet juk tu beginklė, tik simboliškai stovi laisvės sargyboje. - nors pati šitaip negalvoju, bet bandau įsiskverbti į merginos širdies gelmes.

- Aš - ne simbolis. Gali atsitikti, kad mane čia sutraiskys tankai, bet supraskite: į mano vietą stos kiti. Tokių tūkstančiai. Ir mes, jaunimas, iki paskutinio kraujo lašo kovosime už Lietuvą, ginsim jos Nepriklausomybę.

Arvydas A.

- Ar seniai Tu čia?

- Nuo sausio 11 dar nė vienos nakties nenakvojau namie. Numingu kur pakliūva, ir vėl ant kojų.

- O ką Tau sako tėvai?

- Verkia... Man gaila jų, bet nieko negaliu padaryti. Nebegaliu daugiau pakęsti to melo...

Šių jaunuolių ir jų draugų veiduose matau ramią ir tvirtą valią. Suprantu - šitos širdys nieko nebijo. Jos nugalės, nes nesuteptos kitų krauju ir kerštu. Jos už Didžiąją Tiesą.

Aldona Azaravičienė

Tėvynė

SUSIVIENIJIMO LIETUVIŲ
AMERIKOJE ORGANAS

[ISSN 0040-4071]

Published monthly except July and August

LITHUANIAN ALLIANCE OF AMERICA
307 West 30th St., New York, N. Y. 10001
Tel. [212] 563-2210

REDAGUOJA SLA REDAKTORIŲ KOMISIJA
EDITED BY SLA EDITORIAL BOARD
GENEVIEVE MEILIUNAS, MANAGER

Yearly Subscription Rates:
In the United States \$4.00
To Foreign Countries..... \$5.00

Second Class Postage Paid at
New York, N. Y.

SLA Kuopų pranešimai ir skubūs raštai redakcijai reikia siųsti
pradžioj mėnesio, kad jie to mėn. laidoj būtų galimi patalpinti.

Keičiant adresą, būtina pranešti senasis adresas. Už skelbimų
turinį redakcija neatsako.

DAINUOKIME:

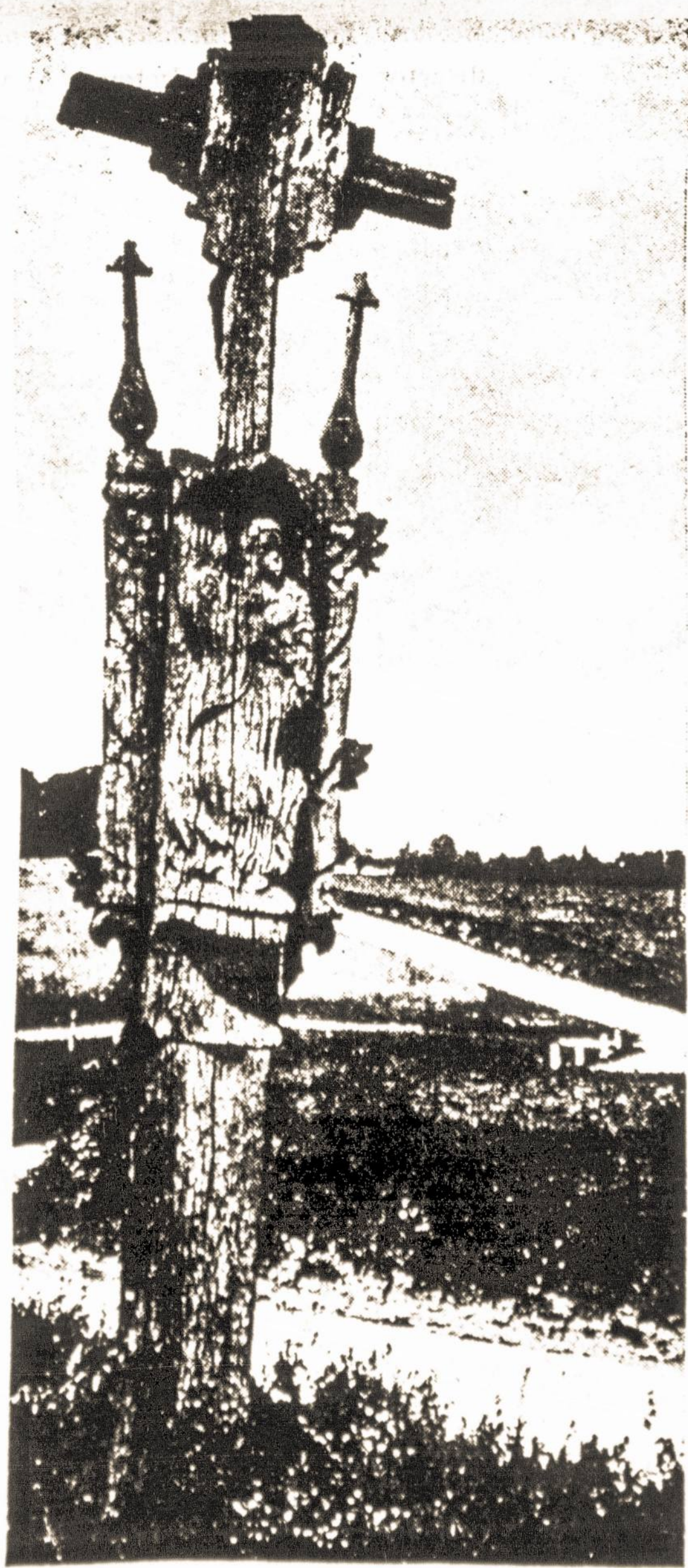
SLA LIETUVYBĖS TVIRTOVĖ,
SLA MŪSŲ TAUTOS GARBĖ-
TEGU DIDŽIUOJASI SLA
MŪSŲ VAIKŲ VAIKAI!

LIETUVOS PREZIDENTAS VYTAUTAS LANDSBERGIS CHICAGOJE

TĖVYNĖS bendradarbis
EDVARDAS ŠULAITIS

Chicagos Midway aerodrome Lietuvos prezidentą Vytautą Landsbergį
sutiko; iš kairės Illinois gubernatorius Jim Edgar, jo žmona Gražina ir
JAV senatorius Allen Dixon. Ed. Šulaičio nuotr.

Wayside Shrine, a typical example of folk art dotting
the Lithuanian countryside

Lietuvos prezidento Landsbergio atsišaukimą į pasaulio tautas ir valstybes New Yorko gyventojams dalino: Katalikiškojo jaunimo organizacija TFP (Tradition, Family and Property). Atsišaukime prašoma užtar-

ti Lietuvą prieš sovietinį imperializmą ir agresiją. Tai ta pati organizacija, kuri anksčiau visame pasaulyje yra surinkusi per 5 milijonus parašų kovai, kad būtų pripažinta Lietuvos nepriklausomybė.

Jaunimo Sąjungos centro valdyba Bostone gegužės 5 sutinka prez. Vytautą Landsbergį.
Iš k.: Nida Veitaitė, pirm. Sigutė Šnipaitė, vicepirm. Regina Kulbytė, Linas Orentas,
Elytė Kazlaitė, Audra Veitaitė.

On March 3 Lithuanian President Vytautas Landsbergis announced during a session of the Lithuanian Parliament that Lithuania will not participate in the March 17th referendum on the continued existence of the Soviet Union that Soviet President Gorbachev proclaimed. Landsbergis stated that the Lithuanian Republic will not restrict "Soviet citizens" from participating in the referendum.

The latest "spy novel" has a Lithuanian angle. Bill Granger's "The Man Who Heard too Much" has the following plot: the main character is a Lithuanian. The story revolves around a CIA plan to provide support to democratic forces in Lithuania; while using the Vatican to convey the finances. The most surprising aspect of this thriller is that Mr. Granger had it copy-written in 1989 - before Lithuania made the news.

Lithuanian President Vytautas Landsbergis and actress Ann Jillian (Jurate Nausėdaitė) will join the Lithuanian Republic Opera and Ballet Orchestra as well as the Corps de Ballet and about 1000 performers from the United States and Canada, participating in the **Seventh Lithuanian Music Festival** to be held in Chicago from May 15-28, 1991.

Radio Vilnius "short wave radio" broadcasts can be heard every evening as follows: 6:00-6:30 PM Eastern Standard Time - English language broadcast; 8:00-8:30 PM EST Lithuanian language broadcast. Certain frequencies will yield better reception depending upon location and atmospheric conditions. The Lithuanian frequencies are: 7400 kilohertz, 9750, 15180, 17690 or 17720.

According to Joseph Arlauskas, the new chief editor of BRIDGES, the Lithuanian American news journal, Lithuania is neither tiny nor insignificant by any measure. Mr. Arlauskas points out with accuracy: "Here's the truth about "tiny" Lithuania. According to the 1990 edition of the **Information Please Almanac**, the Republic of Lithuania has a population greater than that of Ireland, Panama, New Zealand, Costa Rica, Jamaica, Uruguay, Iceland, Nicaragua, Kuwait, and at least 46 other nations of the world. The same source confirms that the Republic of Lithuania covers an area greater than that of Israel, Belgium, Switzerland, Denmark, Cost Rica, and at least 43 other nations of the world."

A recent popularity poll in Lithuania shows that the Sajudis-Movement remains the most popular (28%). The second place is assumed by the former Lithuanian Communist Party, now known as the Labor Party (19.3%). Other groupings scores as follows: Socialdemocratic Party - 13%, the Green Party - 7%, Independents (Nepriklausomieji) - 6.19%, pro-Moscow Communists - 1.4%, and Yedinstvo supporters - .5%.

Did you know that the Atlantic Republic of Iceland, founded by Scandinavian Vikings, was the first country to officially recognize the restored Republic of Lithuania? Its

TĖVYNĖ NEWSGRAMS

parliament approved the establishment of diplomatic relations with Lithuania. The Icelandic Althing (Parliament) did so, despite warnings from the Kremlin that the USSR would bread off purchase of Icelandic herring.

In letters to all Senators and Representatives, the **Joint Baltic American National Committee** said that the Kremlin's escalating threats against the Baltic States have caused alarm in the Baltic American communities as well as in Estonia, Latvia, and Lithuania. The Joint Committee points out that Gorbachev's recent appointees, Boris Pugo and General Boris Gromov, are notorious for repressing independence movements in the past. The senators and congressmen are urged to undertake various actions in order to avert a crackdown and support the Baltic hopes for a peaceful resolution of the current crisis: 1. Letters from the U.S. Congress and the Administration urging Soviet President Mikhail Gorbachev to avoid using violence in the Baltic countries; 2. Resolutions in Congress and editorials in major newspapers expressing the solidarity of the U.S. Congress with the people in the Baltic countries; 3. Resolutions or letters urging the White House and State Department to maintain direct lines of communication with the leaders of the Baltic countries; 4. Actions stopping all assistance to the Soviet Union if they initiate a crackdown in the Baltic countries.

U.S. Senator **Alfonse M. D'Amato** (R-NY) announced he will introduce a resolution calling for full diplomatic recognition by the United States of America of Lithuania, Latvia, and Estonia, in the wake of the brutal crackdown by the Soviet Army in the Baltic Republics. "Now is the time for action, not meaningless rhetoric," D'Amato said. "We need to say clearly and unequivocally that our President should grant full diplomatic recognition to the republics of Lithuania, Latvia and Estonia." He added, "My resolution will send a powerful message to Mr. Gorbachev that the Soviet Union will not receive the benefits of a nation that only talks about freedom, democracy, perestroika and glasnost while violently suppressing its people."

Lithuanian news programs are now being shown in the USA on SCOLA. SCOLA (Satellite Communications for Learning) is showing Lithuanian television on Tuesdays and Thursdays at 5:30 PM (Eastern Standard Time).

National Geographic in its November 1990 article "The Baltic States" noted "Among the Balts it is said that the Latvians have the best politicians, Lithuania the best prophets, Estonia the best economics."

Lithuania assistant director of National Defense **Arvydas Stankus** reported that on March 27, 1991 Soviet troops seized a guard of the Lithuanian Parliament as he left the building.

Fifty students from various parts of the USSR vehemently expressed their strong support of Lithuanian independence and their strong outrage at recent events in Vilnius. The occasion was a reception for the students at the Soviet Embassy in Washington, D.C. on January 18, 1991. all the students are studying at various universities or colleges in the U.S. under the auspices of the American Collegiate Consortium. When the scheduled meeting with the Soviet Embassy personnel convened at 4 PM, one student (a non-Balt) suggested that the session begin with one minute of silence in memory of the 14 Lithuanians who had been killed at the hands of the Red Army in Vilnius on January 13. To the dismay of the Embassy personnel, who were about to dismiss the request, near unanimous agreement by the rest of the students forced the issue. This was followed by demands for an explanation of the events and a rationale for the lack of any official action to discipline the Soviet troops responsible for the atrocities.

According to a recent opinion poll in Denmark, 69% of the Danes are in favor of establishing diplomatic relations with the Republic of Lithuania, 10% are opposed and another 10% are non-committal.

Among greeting in 56 languages Pope **John Paul II** greeted Lithuania during the Easter Services at the Vatican.

Rev. William Wolkovich, pastor of St. George's Parish, in Norwood, Mass. played a priest in the movie "Once Around." Filmed in Boston, New Hampshire, and North Carolina, the movie is about the marriage of a Lithuanian-American and an Italian-American and the reactions of their families. One of the scenes called for a baptism and Rev. Wolkovich performed the ceremony for the movie at Roxbury's Mission church in Boston. He was chosen for the role because the script called for a Lithuanian-speaking priest. The film director left it up to Rev. Wolkovich to provide the baby in the movie with a name. He chose Marija-Birute. Marija was to honor the Blessed Mother and Birute is a Lithuanian national name which cannot be translated into English. Father William also advised **Richard Dreyfuss** on a scene that called for his character to sing in Lithuanian!

After a long illness **Stasys Santvaras** of Boston passed away on April 12, 1991. The Lithuanian community lost a talented poet, writer, dramatist, librettist and translator of opera into Lithuanian. Mr. Santvaras was a Lithuanian volunteer during the wars for independence; he also participated in the revolt that returned Klaipėda to Lithuania. He was also an accomplished journalist and literary critic. Stasys Santvaras was interned on April 16. He left his wife Elena Stase Valiukaite in bereavement. He would have been 90 in May.

In April the **City of Vilnius** established brotherly ties with Cracow. Similar relations have been established with Madison, Wisconsin, Oslo, Norway, and Salzburg, Austria.

On April 11, Lithuanian President Landsbergis spoke with M. Gorbachev by telephone regarding the continued occupation of Lithuanian public buildings by Red Army troops. President Gorbachev evaded the issue by stating that the chairman of the Soviet negotiations commission, V. Doguzheyev will answer all questions.

Speaking of the so-called negotiations for independence that Messrs Bush, Kohl, and Mitterrand foisted on Lithuania, the prospects are not too cheerful. The Lithuanian negotiations team consists of Vicepresident **Ceslovas Stankevičius**, coordinator **Aleksandra Abisala**, Lithuanian representative in Moscow **Egidijus Bickauskas**, general director of National Defense **Andrius Butkevicius**, deputy minister of foreign affairs **Valdemaras Katkus**, Parliamentary representative **Romualdas Ozolas**, Parliamentary constitutional committee chairman **Gediminas Serksnys**, and two secretaries - Miss **Ona Volungeviciute** and **Romualdas Krukauskas**. The Lithuanian delegation also includes Parliamentary deputies **Kestutis Glaveckas**, **Emanuelis Zingeris**, and **Pranas Kuris** as well as foreign minister **Algirdas Saudargas**. The Soviet negotiations team consists of 16 members, chaired by V. Doguzheyev. Until now it is not clear whether negotiations will commence at the end of April or the beginning of May. It is quite clear that these meetings are not exactly "negotiations", they are referred to as "consultations" by the Kremlin. Negotiator **Romualdas Ozolas** probably hit the nail on the head when he referred to these "talks" as "negotiations which do not seek to decide anything." ("derybos, kurios nenori nieko nutarti").

Prisimename Faustą Kiršą

Vasario 24. poeto Fausto Kiršos gimimo šimtųjų metinių dieną (mirė 1964 Bostone), Rašytojų Sąjungoje įvyko minėjimas, kurį vedė prof. J. Girdzijauskas. Rašytojai E. Matuzevičius ir V. Sirijos Gira, pazinę poetą, papasakojo apie jo gyvenimą, kartu nueitą literatūrinį kelią. Tai buvo kūrėjas, kuris sakė: "Kol esam menininkai tol nuodėmė tylėti". Apie F. Kiršos kūrybą kalbėjo V. Daunys. Aktorės G. Urbonaitė ir A. Čepaitytė padėklamavo poeto eilėraščių, padainavo jo parašytą dainą "Žygis į Vilnių". Minėjime buvo pabrėžta, kad F. Kiršos kūryba, sovietų santvarkos metais atimta iš mūsų, tikrai verta atskiro raštų rinkinio.

Jonas Baranauskas

VISŲ PARTIJŲ KANADOS VYRIAUSYBĖ UŽ PABALTJIO VALSTYBIŲ NEPRIKLAUSOMYBES

Sausio 21 d. Kanados Parlamentas sušaukė specialią sesiją. Dėl Sovietų armijos ir laiko atakomis Vilniuje ir Rygoje. Debatai truko 3 valandas.

Kalbėjas pirmuoju užsienio Reikalų ministras Joe Clark, apibūdino trumpą įvykių santrauką ir pažymėjo, kad savaitės bėgyje Kanados vyriausybė kalbėjusi su Sovietų ministru 2 kartu, ir išreiškiantė susirūpinimą dėl didėjančios įtampos Pabaltijo valstybėse.

Minėjo, kad jėgos vartojimas ten galys išsivystyti į didesnius veiksmus, kurie galėtų išsiplėsti Armėnijoje, Gruzijoje ir net Ukrainoje. Jo žodžiais, jeigu Sovietai galvojo, kad karas Persų įlankoje nukreips Kanados parlamento dėmesį nuo įvykių Baltijos valstybėse – labai apsiriko.

Po įvykių Lietuvoje, ministras pirmininkas Joe Clark pasakė, susitarimas suteikti 150 milijonų dolerių kredito paramą Sovietų Sąjungai, buvo dar persvarstytas, ir nuo sausio 21 dienos parama dar sulaikyta.

Gal būt reikšmingu progresu galima vadinti ministro Joe Clark pasisakymą, kad "Mes ieškome būdų, kurie dar anksčiau nebuvo naudojami, ir gal būtų nepriimtini kitiems kraštams, kuriais mes galėtume suteikti simbolišką ir svarią pagalbą Baltijos kraštų žmonėms".

NDP parlamentaras Bill Blaikie, gerai nušvietęs politinę padėtį Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje, ragino J. Clarką neleisti Sovietų Sąjungai automatiškai Jungtinėse Tautose, (jeigu ji norėtų užblokuoti Kanados nusistatymą prieš brutalius jėgos panaudojimus Lietuvoje ir Latvijoje ir Estijoje).

Liberalų MP Jesse Fliss nušvietė, kad Kanada galėtų būti tarpininke tarp Sovietų Sąjungos ir Baltijos valstybių, užtikrinant joms būti laisvomis ir nepriklausomomis. Esą 50-ties metų Sovietų okupuotoms turėtų būti pasiektas galas!

Jis tvirtai pabrėžė, jog išsprendimas Baltijos valstybių padėties turi būti tuoj išspręstas! Jos turinčios būti pripažintos speciu statusu. Tai turi būti atlikta tuoj pat, jeigu Rytai ir Vakarai nori jeigu toliau palaikyti gerus santykius.

Gerai buvo pasiruošusi specialiu statusu MP Pauline Browns.

Liberalų PC Paul Martin pasižymėjo ypatingu užsilingavimu Baltijos išsilaisvinimų problemomis. Jis tvirtai pasisakė dėl jų apsisprendimo atgauti nepriklausomybę.

Šioje nepaprastoje sesijoje dalyvavo daug atstovų ir visų partijų parlamentarai. Jie visi vieningai ir stipriai pasisakė už tvirtesnį ir konkrečių pasekmių reagavimą prieš Kremliaus agresijas.

CHICAGOS AKTORIAI VAIDINA LIETUVOJE

Chicagos lietuviai aktoriai Laima Šulaitytė-Day ir Vytautas Juodka balandžio 8 iš Chicagos O'Hare areodromo išskrido daugiau negu trijų savaičių viešnagai į Lietuvą. Jie ten išbus iki gegužės 1, o gegužės 2 sugrįš.

Jie ten vaidins K. Ostrausko dramą "Šaltkalvis" Vilniuje, Kaune, Klaipėdoje, Šiauliuose ir kitose vietovėse. Viso bus apie dešimt spektaklių.

Aktoriai į tėvynę išvyko Lietuvos Teatro draugijos kvietimu, norint stiprinti išsivijęs ir Lietuvos kultūrinį ryšį. "Šaltkalvio" drama, labai patriotiška savo dvasia (ji buvo suvaidinta ir Chicagos Neolitanų Vasario 16-sios minėjime), atrodo, labai tiks dabartiniam, netikrumo laikotarpiui tėvynėje, kuomet atsiranda žmonių, kurie vėl nori iškapoti Lietuvos himno žodžius iš žmonių širdžių.

Laima Šulaitytė-Day yra jauna, profesionalė aktorė, vaidinusi amerikiečių teatruose, o taip pat nuo pat įsisteigimo ir Chicagos lietuvių "Vaidilutės" teatre. Vytautas Juodka, veteranas akto-

K. Ostrausko dramoms "Šaltkalvis" aktoriai: Vytautas Juodka ir Laima Šulaitytė-Day, prieš išvykstant vaidinti į Lietuvą. Dešinėje Laimos vyras — rašytojas, kompozitorius ir aktorius Kingsley Day. Nuotr. Ed. Šulaičio

rius, po ilgos pertraukos vėl sugrįžęs į lietuvių sceną. Beje, "Šaltkalvi" režisavo Klaipėdos teatro režisierius Juozas Ivanauskas, pernai atvykęs į Ameriką ir čia VIII išsivijęs lietuvių teatro festivaliui surežisavęs dvi Chicagos "Vaidilutės" teatro ruoštas premjeras (šalia "Šaltkalvio" ir "Amerika pirtvje").

Po premjerų Chicagoje, "Šaltkalvis" dar buvo parodytas Lemonte, Bostone, New Yorke ir vėl Chicagoje, o "Amerika pirtvje" — Detrote.

Pirmosios žinios iš Tėvynės sakė, jog šie aktoriai ir jų pirmieji spektakliai Lietuvoje susilaukė didelio susidomėjimo. E. Š.

LIETUVA AMERIKIEČŲ SVEČIŲ AKIMIS

Estijoje, Latvijoje ir Lietuvoje lankėsi Amerikos dviejų įtakingų fondų Rockefeller Brothers Fund ir Pew Charitable Trust atstovai. Juos į Vilnių mūsų tautietis iš New Yorko nulydėjo Juozas Kazickas. Prieš grįždami Lietuvos žurnalistams svečiai surengė spaudos konferenciją.

Jie pabrėžė, kad ši jų kelionė buvo pažintinė ir neturėjo tikslo iš karto imtis sutartis pasirašyti ar pradėti teikti konkrečią pagalbą.

Rockefeller Brothers Fund prezidento nuomone, visose trijose Baltijos šalyse surado tinkamų organizacijų, kurių veiklą jie remia, taip pat nurodė svarbiausias paramos reikalingas sritis: ekonomiką, žemės ūkį, gamtosaugą, tarptautinių santykių specialistų apmokymą.

Lietuvoje svečiams malonų įspūdį paliko susitikimas su Jo Eminencija kardinolu V. Sladkevičiumi. Jiems buvo netikėta išgirsti ne materialinės, o dvasinės pagalbos prašymą. Mintis apie Lietuvos nepriklausomybės rėmimą, pasakė Pew Charitable Trust programos direktorius Cavin Kvikley.

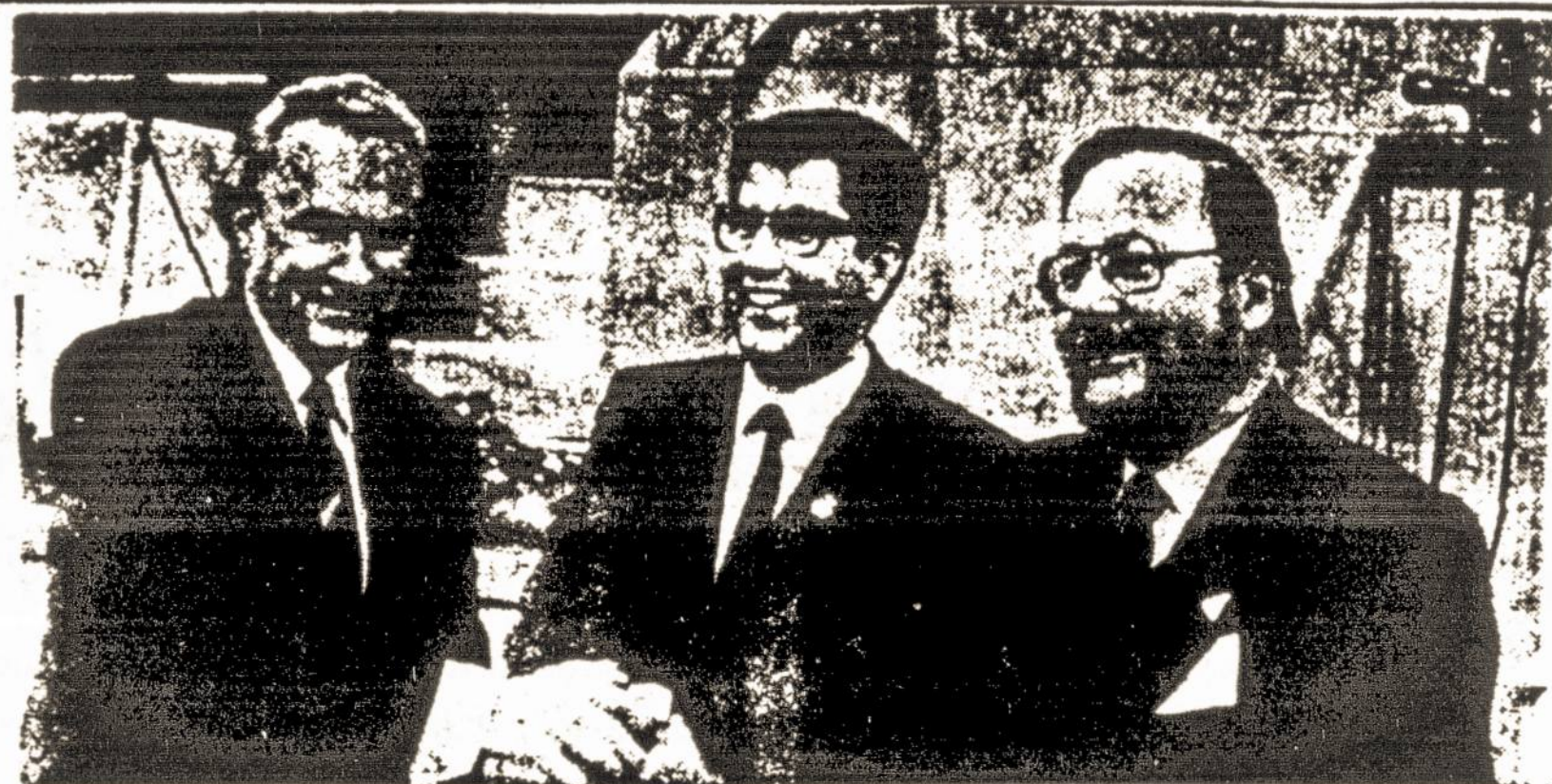
Labai aukštai įvertintas Kauno naujasis universitetas. Svečių nuomone, Lietuva turi šiuolaikiškiausią universitetą Pabaltijyje, kurio vykdomos programos yra aukšto lygio ir galbūt bus jam paremtos fondų. Ypatingas dėmesys buvo skiriamas menedžmento, marketingo mokymui, taip pat geram anglų kalbos įsisavinimui.

Po spaudos konferencijos svečiai trumpam poilsiui išvyko į Trakus, o vėliau — į Lenkiją.

Gediminas Grigelevičius

PRIEŠ DAUGIAU KAIP ŠIMTĄ METŲ MŪSŲ TĖVAI IR PROSENELIAI ĮKŪRĖ SUSIVIENIJIMĄ. DĖKA JŲ LIETUVYBĖ ŽYDI. ĮRAŠYKIME Į SLA VAIKUS, ANŪKUS, GIMINAIČIUS.

Trys Baltijos Valstybių prezidentai: nuo kr. — Estijos Arnolds Rūtelis, Latvijos Anatolij Gorbunovs ir Lietuvos Vytautas Landsbergis.

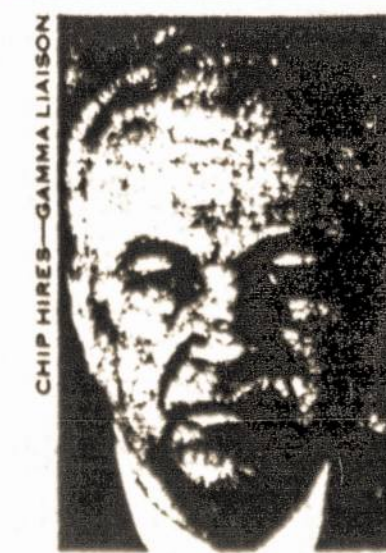
LITHUANIA

Scion of a distinguished line of nationalists, musicologist VYTAUTAS LANDSBERGIS is an unbending leader whom Gorbachev finds particularly nettlesome.

LATVIA

ANATOLIJS GORBUNOVS, who was a party functionary for more than 10 years, believes in moderation and is willing to move gradually to total independence.

ESTONIA

A longtime party member, the sharp-tongued ARNOLD RUUTEL faces challenges at home from nationalist rivals as he struggles with Moscow.

LIETUVOS PREZIDENTAS VYTAUTAS LANDSBERGIS CHICAGOJE

EDVARDAS ŠULAITIS
TĖVYNES bendradarbis

Aukščiausios Tarybos pirmininkas Lietuvos prez. Vytautas Landsbergis gegužės 11 buvo į Chicago atvykęs 5 dienų vizitui. Anksčiau viešėjęs Washingtone ir Kalifornijoje. Chicagoj lankosi ne pirmą kartą.

Jo sutikimas Midway aerodrome buvo įspūdingas. Suvažiavo apie pora tūkstančių žmonių, kurių tarpe daug jaunimo pasipuošusio tautiniais drabužiais. Vaikai dainavo lietuviškas patriotines dainas.

Aerodrome pasitiko Illinois gubernatorius Jrm Edgar ir JAV senatorius iš Illinois – Allen Dixon. Jie čia pasakė sveikinimo kalbas.

Gubernatorius pabrėžė, jog jis sveikina virš 11-kos milijonų Illinois gyventojų vardu. Senatorius Allen Dixon suminėjo jo ir kitų senatorių pastangas Lietuvos nepriklausomybės įtvirtinimui. Jis pabrėžė, jog Amerika nepamirš Lietuvos, nepamirš Kruvinąjo sekmadienio.

Kalbėjo JAV LB pirm. dr. A. Razma ir Lietuvos gen. Garbės Konsulas V. Kleiza. Jis išklė faktą, kad lygiai 50 metų čikagiečiai buvo priėmę paskutinįjį nepriklausomosios Lietuvos prezidentą Antaną Smetoną.

V. Kleiza, kreipdamasis į V. Landsbergį pažymėjo: "Jūsų atvykimas stiprina mūsų kovą dėl Lietuvos laisvės".

Trumpai kalbėjo ir pats V. Landsbergis. Jis prisiminė susitikimą su JAV prezidentu. Dėkojo visiems susirinkusiems, pažymėdamas, kad toks gausus būrys jį sujaudino. Taip pat kalbėjo šio susitikimo vadovė Regina Norušienė ir talkininkai: Linas Norušis ir Jonas Lendraitis.

Iš aerodromo lydėjo Chicago policija. Nuvyko į viešbutį, o vėliau Loyolos universitetas Landsbergiui suteikė Teisių Garbės Doktaro laipsnį.

Sekančios dienos ryte svetys dalyvavo iškilmingose mišiose šv. mergelės Marijos Gimimo parapijos bažnyčioje. Po pamaldų

oaznycios sventoriuje padėjo vainiką prie ten esančio paminkto priminti Vilniuje žuvusiems Kruvinąjam Sekmadienį.

Svetys atsakinėjo į televizijos ir spaudos darbuotojų klausimus.

Vėliau apsilankė vietos evangelikų "Tėviškės" parapijoje, nuvyko pietums į Balzeko Lietuvių Kultūros muziejų su lietuviškųjų organizacijų atstovais.

Sekmadienio popietėje susitiko su Chicago lietuviais Marijos Aukštesniosios Mokyklos salėje, kur dalyvavo 1500 žmonių. Jie išklause pabūti apie valandą užtrukusią V. Landsbergio kalbą kurioje palietė ir nuosavybės grąžinimo bei Lietuvos pilietybės klausimus, kurie labai sudėtingi ir nelengvai išsprendžiami.

Čia kalbėjo ir Lietuvos gen. garbės konsulas V. Kleiza ir dr. A. Razma. Programai vadovavo dr. T. Remeikis.

Trečiosios viešnagės dienos ryte prezidentas su palyda pusryčiavo Chicago arkivyskupijos valdytojo kardinolo J. Bernardin namuose, taip pat dalyvavo spaudos konferencijos spaudos, radijo ir televizijos atstovų pasikalbėjime.

Sekančiomis dienomis garbingasis svečias dalyvavo pokalbiuose su Chicago pagrindinių dienraščių Sun Times ir Tribune redakcijų darbuotojais, Chicago miesto meru Daley ir su kai kurių etninių grupių vadovais.

Antradienį vakare buvo surengta iškilminga puota Field Museum of Natural History, kurią suruošė Lietuvių Bendruomenė su keliomis amerikiečių organizacijomis. Puotai dalyvavo apie 800 žmonių, nežiūrint, kad bilietai kainavo \$100. Puotos ir daugumos kitų sutikimo renginių pelnas paskirtas "Dovana Lietuvai" fondui.

Paskutinę viešnagės dieną – trečiadienį, prez. V. Landsbergis dar turėjo nemažą pasimatymų su įtakingais amerikiečių pareigūnais, verslininkais bei kitais. Tos dienos vakare jis atidarė Lietuvių Muzikos šventę, religinės muzikos koncerto metu Mergelės Marijos Nekalto Prasidėjimo bažnyčioje Brighton Parke. Po šio koncerto dalyvavo susitikime ir atsisveikinime su Chicago.

Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos pirmininkas prof. Vytautas Landsbergis ir Loyolos universiteto prezidentas Raymond C. Baumhart, SJ, Landsbergiui garbės doktorato suteikimo iškilnėse Chicagoje.

Julijos Izokaitytės Nuotr.

"Mes krepiamės skubiu prašymu – Padėkite lietuvių tautai apsaugoti demokratiją ir laisvę Lietuvos Respublikoje. Po Sovietų prezidento Gorbačiovo ultimatumo sausio 10 d., Sovietų kariuomenė ir jų žvalgyba, ultra konservatyviosios promaskvinės organizacijos plačiu mastu pradėjo puolimus prieš Lietuvos laisvuose rinkimuose išrinktąją teisėtą parlamentą, vyriausybinus pastatus ir net TV.

LIETUVA EUROPOS CENTRE

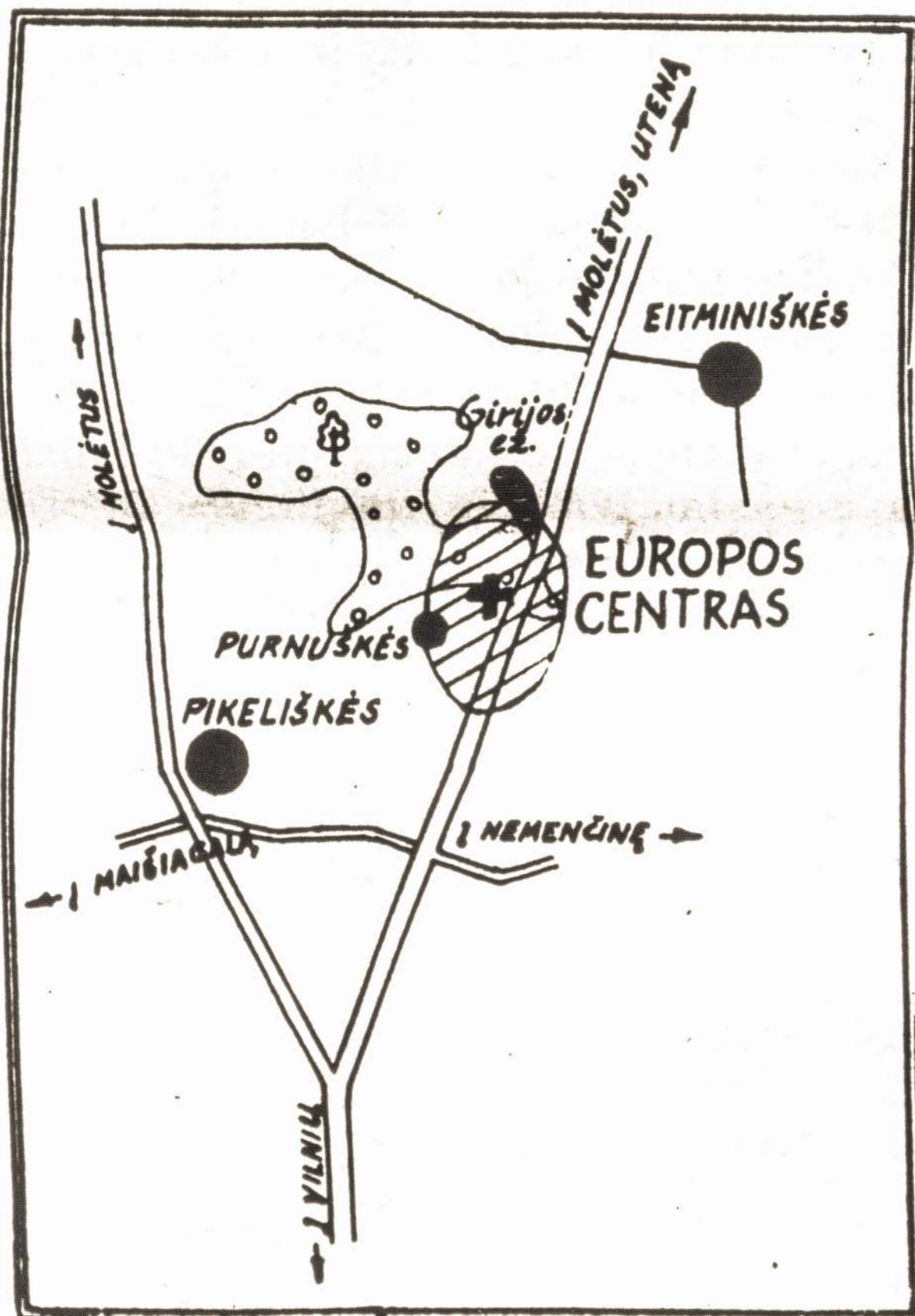
Doc. RIMANTAS KRUPICKAS

Nacionalinis Prancūzijos geografinis institutas 1990 m. paskelbė Pasauliui, kad geografinis Europos centras, kurio koordinatės 54°54' šiaurės platumos ir 25°19' rytų ilgumos, yra prie Purnuškių kaimo Lietuvoje. Ši žinia atgimstančiai Lietuvai svarbi. Ji skelbia, kad mes nesame kažkoks Europos ar Imperijos užkaboris, bet gyvename šio seno kultūrų katilo centre.

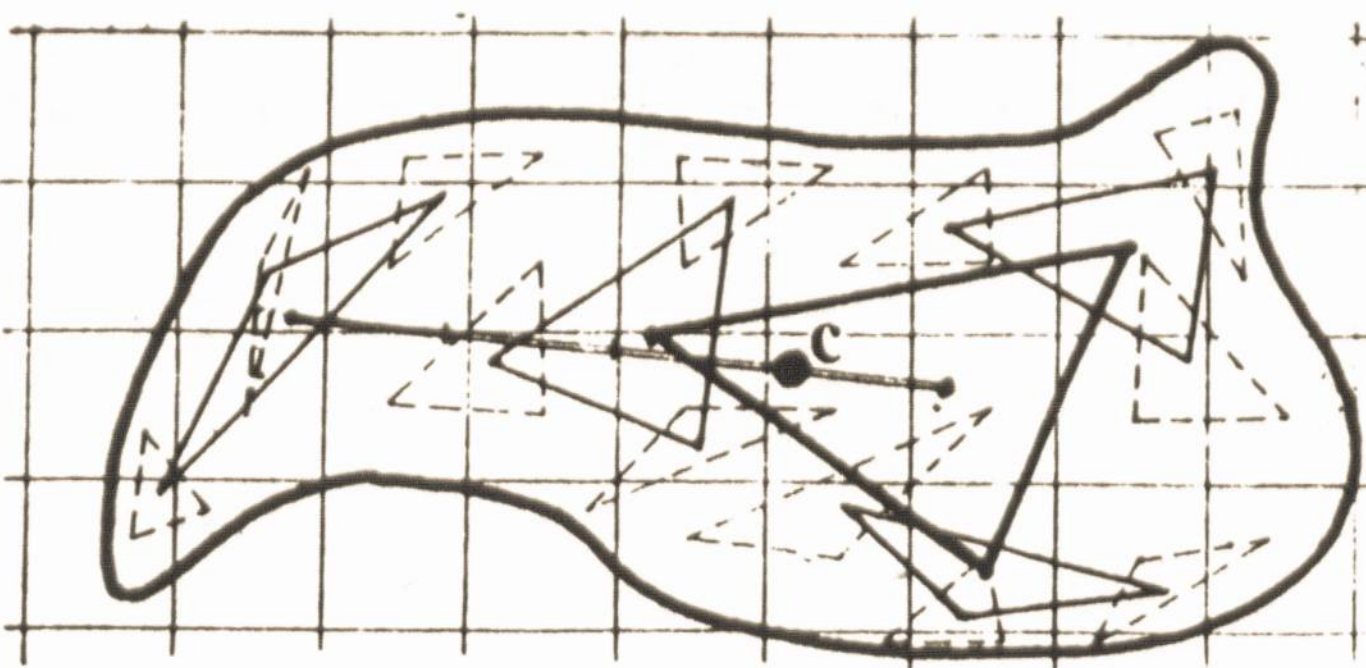
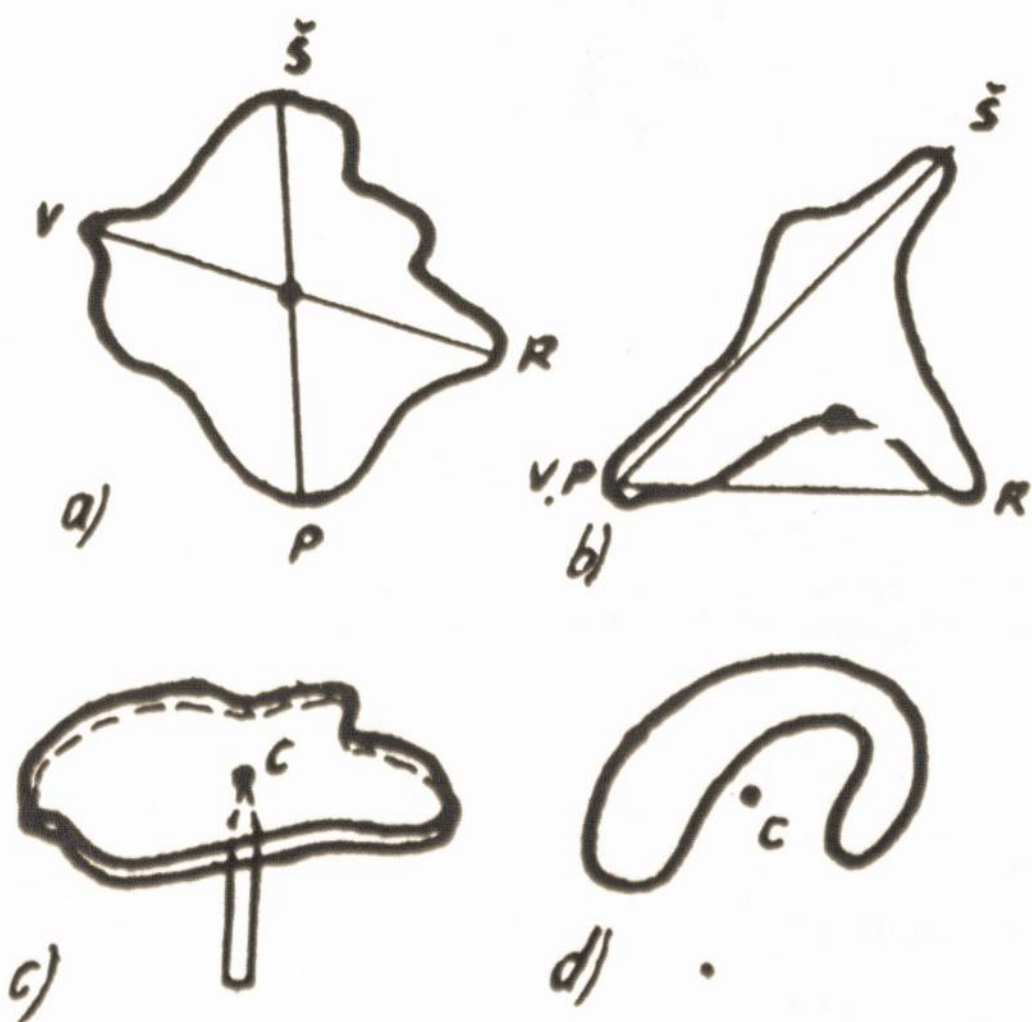
Tiesą sakant, mūsų geografams tai nėra labai didelė naujiena. Kad mes esame maždaug Europos centre, buvo skelbta jau prieš karą. Ir vėliau šis suvokimas nebuvo svetimas geografams, tik garsiau apie tai kalbėti nelabai „tik“...

Kaipgi nustatomi tokių sudėtingų kontūrų teritorijų, kaip Lietuva, Europa, Azija, geografiniai centrai? Yra keletas būdų. Paprasčiausias toks. Tiesėmis sujungiami kraštiniai (šiaurinis—piečiausias, rytinis—šiaurinis) taškai. Jų susikirtimo vietoje ir bus ieškomas centras (pav., a). Tačiau šis būdas daugmaž patikimas tik taisyklingų geometrinių apybraižų, kompaktiškos teritorijoms. O netaisyklingose jos gali ir nesuskirti (pav., b). Tada galima apskaičiuoti svėrimo būdu. Jo esmė tokia. Iš standžios vienalytės medžiagos (kartono, organinio stiklo ar pan.) iškerpami tiriamosios teritorijos kontūrai. Jie uždedami ant adatos smalgalo taip, kad būtų horizontalioje padėtyje — adata parodys teritorijos centrą (pav., c). Šis būdas vėglgi ne visada tinka (pav., d). Teritorijos geografiniu centru galima laikyti ir meridiano bei paralelės sankirtą, kuri surandama padalijus pusiau kraštinių taškų geografinių laipsnių skirtumą ir pridėjus (atėmus) juos prie (nuo) atitinkamų kraštinių taškų koordinatžių.

Kokie keliai veda į Europos centrą

Ieškoma centrų ir kitokiais nesudėtingais būdais. Štai visas tiriamasis plotas padalijamas į vienodus kvadratus (kuo jie mažesni, tuo didesnis tikslumas). Tada surandamas kiekvieno jų, taip pat ir pakraščiuose esančių netaisyklingų plotelių, centras (pav., e). Trys gretimi centrai sujungiami linijomis į trikampius ir surandami šių centrų. Paskui trys gretimi šių trikampių centrai vėl jungiami į didesnius trikampius. Taip daroma tol, kol lieka didysis trikampis (arba du taškai), kurio centras ir bus viso ploto centras. Žinoma, yra dar sudėtinges-

Įvairūs teritorijų centro nustatymo būdai

nių, o kartu ir tikslesnių būdų. Kaip matyti iš mums atsiųstojo laiško, Europos centrai nustatyti prancūzų kartografa naudojo sudėtingą, tikslią, tik kompiuteriniais skaičiavimais įveikiamą metodiką. Centro apskaičiavimo tikslumas priklauso dar ir nuo panaudoto žemėlapio tikslumo, taip pat ir nuo jo kartografinės projekcijos. Tad kuo stambesnio mastelio bus panaudotas žemėlapis ir kuo jo projekcija mažiau iškreipia tiriamąjį kontūrą, tuo patikimesnės nustatomos centro koordinatės.

Yra dar viena aplinkybė, kuri gali niekais paversti sudėtingiausius būdus pasiektą rezultatą. Tai kraštinių taškų arba tiriamojo ploto ribų problema. Tad pasidėkime priešais save Europos fizinį žemėlapi ir pasižiūrėkime, kur ji prasideda vakaruose bei šiaurėje ir baigiasi rytuose bei pietuose.

Pamatysime, kad susivokti bus sunku. Tai atsispindi ir įvairių geografinių mokyklų pateikiamose ribose. Štai rusiškosios mokyklos atstovai teigia, kad Europa yra Eurazijos žemyno dalis ir tik dėl istoriškai mūmose įsitvirtinusios Europos sąvokos ją galima sąlyginai išskirti. Jie siūlo Europos ribas vesti rytine Uralo papėde, Kumos-Manyčiaus įduba, Juodąja bei Viduržemio jūromis. Kraštiniai Europos žemyno taškai tokiu atveju būtų: rytinis — Pollariname Urale (67°20' r. ilgumos), šiaurinis — Nordkino kyžulys Norvegijoje. Vakariasis bei piečiausias taškai būtų Pirėnų pusiasalyje — atitinkamai Roko ir Marokio kyžuliai. Tada Europos centras būtų Minsko apylinkėse.

Be šių geografinių iškyla keletas klausimų: kodėl į žemyno ribas neįtrauktos Azorų, Špicbergeno, Airlis ir net Didžiosios Britanijos salos, kodėl ribos vedamos ne aukščiausiomis Uralo, Kaukazo kalnų keteromis ir kt. Atsakyti į šiuos klausimus galima, supratęs, kad rusų geografai veda ne tiek geografines, kiek geologines ribas. Todėl Uralo kalnai, kaip vientisas tektoninis darinys, neskaldomi, bet prijungiami prie Europos, nes jie su Rytų Europos platforma yra tvirtiau sujungti negu su Vakarų Sibiro plokšte. Na, o Kumos-Manyčiaus įduba skiria platformines struktūras nuo Kaukazo raukšlinių darinių. Minėtosios salos yra Europos šelė, t. y. jos geologiškai neseniai apsemtos jūru. Jeigu Europos ribas vestume šelfinių salų pakraščiais, Europos centras būtų Pskovo apylinkėse. Irgi netoli Vilniaus.

Geografinės yra prancūzų geografų siūlomos Europos ribos. Jie jas veda Uralo, Kaukazo kalnų keteromis, atsižvelgia į kalnų salų „trauką“ prie Europos valstybių ir t. t. Tačiau ir čia yra neaiškumų, dėl kurių galima diskutuoti. Taigi Europos ribų nustatymas tik dar kartą patvirtina žymaus geografo D. Armando (TSRS) teiginį, kad, vesdami ribas gamtoje, taip pat tarp visuomenės darinių, neišvengsime subjektyvumo. Tačiau jis tokį voluntarizmą patelsina kaip konstruktyvų. Taigi Europos ribas, o kartu ir nustatytą Europos centrą vertinkime, suvokdami jo subjektyvumą. Juolab, kad Užkarpatėje, Rachovo miesto apylinkėse, taip pat šiaurinėje Rumunijoje jau seniai stovi obeliskai su užrašais „Europos centras“.

O dabar nukeliaukime į „savąjį“ Europos centrą. Iš Vilniaus reikia važiuoti naujuoju Utenos plentu beveik iki 26-ojo kilometro. Plentui perkirtus Girijos mišką, kairėje sumėlynuos Girijos ežeras, išsilies šalia gražaus Bernotų pilikalnio. Miško pietiniame pakraštyje ant vienos iš gausiai ledyno čia „pribarstytų“ kalvelių ir susikerta centrinė Europos paralelė su tokiu pat meridianu. Šis centras nustatytas 1' tikslumu, tad maždaug 1 km spinduliu apibrėžta teritorija ir laikytina Europos centru. Malonu, kad ši vieta yra gražiame kalvotame, miškeliais papuoštame kraštovaizdyje, šalia modernios automagistralės.

Iniciatyvos šiam centrui propaguoti, apsaugoti bei sutvarkyti ėmėsi Lietuvos geografų draugija. Pasiūlyta steigti čia geografinį draustinį. Tai būtų nauja draustinų rūšis. Beje, tokį draustinį siūloma steigti ir Medininkų apylinkėse. Jis saugotų aukščiausią Lietuvos žemės paviršiaus tašką — Juozapinės kalvą (294 m aukščiau jūros lygio). Galbūt reikėtų apsaugoti ir žemiausią tašką, esantį Nemuno deltoje, Rusnės apylinkėse (— 1,9 m žemiau jūros lygio). Centre reikės įrengti jo lankymo takus, aikštelę mašinoms ir kt. Skelbsime šios vietos sutvarkymo bei įrengimo projektų konkursą.

Kviečiame ne tik aplankyti geografinį Europos centrą, bet ir suvokti, kad Lietuva yra apsupta Europos ir Europa Lietuva, taip pat ir Lietuva Europai, yra svarbios. Todėl neatitiktinai čia siūloma pastatyti Ekumeninę bažnyčią, vienijančią visus Europos krikščioniškus tikėjimus.

LIETUVAITĖ PATOBULINS ADVOKATUS

Teisėininkų žurnalas Anglijoje rašo, kad 20-ies advokatų bendrovė, veikianti Londone, Didžiojoje Britanijoje, numato patobulinti — geriau paruošti savo advokatus, nes firma norinti būti tikra, kad iš savo advokatų gaus geriausius rezultatus. Tam darbui atlikti trys firmos advokatai pripažinti tinkamų kvalifikacijų: Morag MacDonald, Robert Barry ir lietuvaitė Marija Daniliūnaitė.

Marija Jūratė Daniliūnaitė, B.Sc., LL.B, B.C.L.(Oxford), advokatė, kilusi iš teisėininkų giminės, 10 metų praktikavo savo nuosavoje advokato ir notaro įstaigoj London, Ontario, Kanadoje, po to pasaulio pirmaujančiame universitete įsigijo Oxford Universiteto teisės magistro laipsnį, pirmos klasės garbės pažymiu išlaikė egzaminus, numatytus advokatams, norintiems praktikuoti Anglijoje, ir pradėjo dirbti paminėtoje 20-ties advokatų bendrovėje.

Dabar Daniliūnaitė turi antrą progą tapti teisėja Ontario provincijoje, Kanadoj, bet ir ši kartą ja nepasinaudojo — sako, kad būti gera advokate Anglijoj jai geriau patinka.

Vagonas knygų, kurias Lietuvai paruošė LB New Yorko apygarda, jau pilnas ir netrukus pajudės Lietuvos link. Apylinkės Bendruomenės Pirmininkas Vytautas Alksninis prašo kol kas nevežti daugiau dovanų nei į Židinį, nei į KASĄ.

Šio siuntinio didžiausiu aukotoju yra geradaris dr. Jonas Gintautas, Brookdale ligoninės administratorius. Jis iš savo kolegų ir gydytojų surinko \$1,500 pinigais ir 167 dėžes medicinos knygų bei reikmenų. Jo žmona daktarė padėjo.

Lietuvos prezidento Landsbergio atsišaukimą į pasaulio tautas ir valstybes New Yorko gyventojams dalino: Katalikiškojo jaunimo organizacija TFP (Tradition, Family and Property).

Pasikeičiant Lietuvoje santvarkai į gerąją pusę Amerikos ir Kanados lietuviai kiekvieną savaitę susilaukia nuo 40 iki 50 lietuvių, atvykstančių pas gimines, jų kvietėjus ir artimesniems santykiams su mumis pagerinti. Atvyksta ir amerikiečių kviečiami profesionalai ir menininkai.

Visame mūsų apgyventame kontinente juos sutinka ir SLA veikėjai.

Dalis atvykusiųjų, atrodo, gali pasilikti mūsų tarpe, o kai kurie gal norėti įsijungti į mūsų istorinio Susivienijimo šeimą.

SUSIVIENIJIMO LIETUVIŲ AMERIKOJE ISTORIJA IR ALBUMAS SIUNČIAMAS NEMOKAMAI PAŠTO IŠLAIDOMS ATSIŪSKIT \$6.00 SLA CENTRUI.

LIETUVOS PREZIDENTAS VYTAUTAS LANDSBERGIS CHICAGOJE

Lietuvos prez. Vytautas Landsbergis. Chicagoje, gegužės 15 priėmė Amerikos Lietuvių Tarybos delegaciją. Iš kairės: inž. Eug. Bartkus (buvęs ALT pirm.), inž. P. Narutis (VLIKO v-bos atstovas ALTe), St. Balzekas, Jr. vice pirm.; dr. Jonas Valaitis (buvęs ALTo pirm.), dr. Vytautas Dargis, SLA prezidentas; Gumuliauskas (Lake apskr., Ind. ALT sk. pirm.), P. Bučas (vice pirm.), B. Vilutienė (Lake apskr. Lake sk. sekr.) inž. ALT pirm. G. Lazauskas; prez. Vytautas Landsbergis, K. Oksas (ALT pirm. pav.), Daiva Meilienė (Inf. direktorė) M. Marcinkienė (ALT Chicago sk. pirm.), D. Dumbricnė (Izd.), adv. R. Domanskis (ALT narys), St. Briedis (ALT v-bos narys). Valdemaras Sadauskas (ALT reikalų vedėjas), dr. A. Statkevičius (ALT narys), adv. S. Kūprys (ALT vice pirm.), Teodoras Blinstrubas, (buvęs ALT pirm.). Dauguma SLA nariai. Jono Tamulaičio Nuotr.

Lietuvos prezidento Landsbergio atsišaukimą į pasaulio tautas ir valstybes New Yorko gyventojams dalino: Katalikiškojo jaunimo organizacija TFP (Tradition, Family and Property). Atsišaukime prašoma užtarti Lietuvą prieš sovietinį imperializmą ir agresiją. Tai ta pati organizacija, kuri anksčiau visame pasaulyje yra surinkusi per 5 milijonus parašų kovai, kad būtų pripažinta Lietuvos nepriklausomybė.

Nuo 1986 m. Sov. S-gos ne naudojama erdvės stotis Sojuz 7 krinta į žemę.

– Lietuvos architektų sąjungos iniciatyva Parodų centre Kosmonautų pr. 5 Vilniuje, surengta Didžiosios Britanijos paroda "Restauracija"

Vagonas knygų, kurias Lietuvai paruošė LB New Yorko apygarda, jau pilnas. Apylinkės Pirmininkas Vytautas Alksninis prašo kol kas daugiau dovanų nei į Židinį, nei į KASĄ nevežti. Šio siuntinio didžiausiu aukotoju yra geradaris dr. Jonas Gintautas, Brookdale ligoninės administratorius. Iš savo kolegų gydytojų surinko \$1.500 pinigais ir 167 dėžes medicinos knygų bei reikmenų. Jo žmona iš New Jersey ligoninės daktarė, siuntą papildė.

Europos centre stūkso ir Bernotų piliakalnis

VYTAUTO VLEVIČIAUS nuotrauka

With the opening of the first international air link and new ferry services to Latvia's capital, Riga, Copenhagen is now busily reviving historical ties with neighbors in the Baltic.

The short-term aspiration is to become a stronger gateway to this region; in the longer term many Danes hope that a new zone of economic growth and prosperity can be created to counter-balance the very powerful Ruhr-Paris-Milan triangle.

That is some challenge. But Germans living in the north and Scandinavians have a keen sense of history, and they especially focus on the medieval Hanseatic League, an association of trading cities that created a forerunner of the E.C. on a more modest scale in the 14th and 15th centuries.

With the E.C. a living fact, there is no need to reinvent the Hanseatic League. The northern shores of the Baltic, including Sweden and Finland, may be fully part of the E.C. by the end of the decade. On the southern shore, the former German Democratic Republic is already a de facto E.C. member, and Poland is developing a special rela-

tionship that may be emulated by the three Baltic states when the Soviets withdraw.

One of the smaller Hanseatic cities on the southern shore, the present Soviet Kaliningrad and former German city of Königsberg, may play a completely new role. A top German banker has proposed to turn the area, which is currently a major Soviet military base, into the Soviet Union's first economic free zone with German capital, but with the entire Baltic Sea as its natural economic environment.

While waiting for some of these visions to materialize, Copenhagen is reaping its first harvest of Eastern European and Baltic tourism. East Germans, Poles, Czechoslovakians, and Hungarians are highly visible in the city, typically arriving in their vintage automobiles. On a tight budget, they contribute less than the large number of Western European, American, and Japanese tourists, who use Copenhagen as a staging post on their tour of Eastern Europe and the Soviet Union. All cruise ships entering the Baltic include Copenhagen in their itinerary, and the Baltic is the fastest-growing market for sea travel this year.

STATEMENT

of the Presidium of the Supreme Soviet (Parliament) of the Ukrainian SSR

Guided by the provisions of the Constitution of the Ukrainian SSR, Declaration of State Sovereignty of Ukraine, treaties between the Ukrainian SSR and other Soviet Republics.

Based upon the UN Charter, the Universal Declaration on Human Rights, Helsinki Final Act and other instruments of the conference on the Security and Cooperation in Europe:

Reaffirming intention to establish democratic Ukrainian State based upon the rule of law and to develop interstate relations of Ukraine in accordance with the principles of sovereign equality, non-interference into internal affairs, renunciation of the use of force,

Presidium of the Supreme Soviet of the Ukrainian SSR:

- expresses its deep concern on the developments of recent days in Lithuania and around it:

- stands for the securing of the Constitutional order, respect for the law in any region;

- supports legally elected state executive organs of the Republics and beholds that any violent actions against national statehood on the part of political parties, public and other groupings are unlawful;

- considers inadmissible the use of military force on the territory of any Republic for solving of the internal and interethnic conflicts without approval of the legitimate Republic's authorities. Such actions contradict the Constitution and other legal instruments of the USSR, Constitutions and Declarations of the State Sovereignty of the Republics. Contradictions arising during the process of formation of the new commonwealth of USSR' nations should be resolved exclusively by peaceful means and political methods;

- deems actions which lead to conflicts among nations and human rights violations as immoral and unlawful; denounces discrimination based upon nationality.

Presidium of the Supreme Soviet of the Ukrainian SSR calls upon all parties involved into the conflict in Lithuanian Republic to prevent its escalation and make everything possible to solve it peacefully.

At this difficult stage of our history let the reason and responsibility of every human being and every nation prevail.

Kiev, 14 January 1991

William J.H. Hough, III, Esq., a member of the Lawyers Committee for Human Rights and a long-time pro-Baltic activist and spokesman, is scheduled to testify at a public hearing before the Commission on Security and Cooperation in Europe (Helsinki Commission) on October 19. Other scheduled witnesses include James F. Dobbins, Principal Deputy Assistant Secretary of State for European and Canadian Affairs.

Soviet Ambassador to the U.S., Yuri Dubinin, who had surprised everyone by personally accepting an invitation to the Soviet Union to provide a witness, has now told the Helsinki Commission that he will not appear, nor is it likely that a substitute spokesman will be provided. Ambassador Dubinin cited scheduling difficulties as the reason he will be unable to be present at the hearings.

The Commission will examine recent developments in Estonia, Lat-

via, and Lithuania, the broader issues of Soviet nationalities policy and implications for U.S. and Soviet policy in the region. The Commission is expected to explore the question of how for the Soviet Government is willing to pursue policies of self-determination as is provided in the Helsinki Final Act. Also of interest to the Commission will be how U.S. Government policy toward the Soviet Union will reflect developments in the Baltic States.

The U.S. Commission on Security and Cooperation in Europe (CSCE) is mandated by law to monitor and encourage progress in implementing the provisions of the CSCE Final Act, commonly known as the Helsinki accords. The Commission, created in 1976, is made up of nine Senators, nine Representatives, and one official each from the Departments of State, Commerce, and Defense.

STATEMENT BY GOVERNOR JIM FLORIO

While the world focuses its attention on the efforts to free Kuwait, from Saddam Hussein's tyranny, we cannot forget that other nations, and other people, are no less consumed with gaining their own freedom and independence.

No where is that more evident in Lithuania, whose people are struggling to reclaim their sovereignty from the Soviet Union. Their efforts have been met with violence this week, resulting in death and injuries. This movement toward freedom deserves strong support from this country, and it cannot be neglected.

Join the more than 40,000 Lithuanians in New Jersey in calling on President Bush not to let other objectives obscure the injustice caused by the Soviet aggression. For more than 70 years, Lithuanians have fought valiantly to determine their own fate - through the trials of a terrible Nazi and then Soviet occupation.

Their movement toward liberty will succeed, but only if the United States does not forget its commitment to the Lithuanian people. The dream of a free Lithuania must not perish.

IMPORTANT ANNOUNCEMENT TO LODGE FINANCIAL SECRETARIES, ORGANIZERS and MEMBERS

In an effort to strengthen the organization and enliven its activity, the LAA Executive Board announces from January 1,

LAA "MARCHING TO THE SECOND CENTURY"

During the Drive, the newly enrolled members as well as our present members, filling out the simplified NON-MEDICAL application (requiring no health examination) can obtain the following insurances according to the new 1980 CSCE Mortality Tables:

1. Ordinary Life
2. 20 Payment Life
3. Single Premium Life: - The only payment is a single premium at the time of issue. This new Plan is especially advantageous to the youth.
4. Accidental - amount equal to life insurance. Coverage ceases at age 70. Children are not covered by Accidental Insurance.

Present members and new applicants can apply for insurance in the following amounts:

From Age 1 to 60 - \$1,000 to \$5,000
From Age 60 to 70 - \$1,000 to \$2,000

Minimum amount of Insurance is \$1,000

The application must be accompanied by payment of first year's insurance premium.

In addition to the above insurances the Alliance is offering a new TERM Insurance to Age 25.

Enrolling Ages are only from 1 to 21.

The amount of insurance:
From \$2,000 to \$5,000

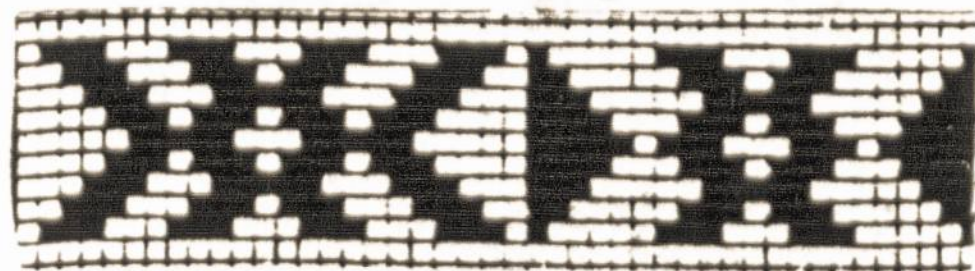
So, fellow members, brothers and sisters, join in this important undertaking marching for and enrolling new members.

The strength of the Alliance is measured by the size of its members.

1991 m. Balandis - Gegužė, April - May.

KETURIŲ KONTINENTŲ LIETUVIŲ PARODA PAVADINTA "DAILĖ"

RAŠO JONAS KIZNIS,
TĖVYNĖS BENDRADARBIŠ

Dailės parodos darbai surišti su universaliais dailės sąjūdžiais (prisiminkime modernizmo pradžia). Jau prancūzų impresionistai kritiškai vertino ir mažai bepaisė akademinės dailės tradicijų. Jie ieškojo su gamta artimesnio ryšio jos glaudesnei reprezentacijai.

Neoimpresionistai, simbolistai, fauvistai, kubistai, dada, naujas menas, futurizmas, ekspresionizmas, puristai ir dar visa eilė kitų radikalių dailės sąjūdžių, kilusių 19-tojo amžiaus pabaigoje ir 20-tojo pradžioje yra laikomi modernizmo pradininkais, o taipgi jie skaitomi vakarų vizualinės kultūros viršūne

Minėti radikalieji sąjūdžiai išlaisvino dailę iš akademinų varžtų, susenėjusių normų. Tuo būdu dailė atiduota asmeninei dailininko kompetencijai. Jo intelektualinė samprata, vizija, estetiškai nuovoka kompetetinga jo technika tampa jo kūrybos pagrindu ir gairėm.

"89" dailėje, kurios dalį matėme Kultūros Židinio parodoje Brooklyne, yra minėtų dailės tendencijų asmeninės savarankiškojo dailininko orientacijos.

Paroda apima tris ar keturias generacijas. Vyriausieji: Viktoras Vizgirda, Viktoras Petravičius miręs 1989 m. Juozas Bagdonas; kiek jaunesni Vytautas Ignas, Pranas Lapė, Žibantas Mikšys. Kompozicijose pokyčiai. Šios parodos eksponatuose Matomi kai kurių Atpažįstamos Vizgirdos spalvos, bet paveiklo Saulės Nusileidimas-Cape Cod sandara nebūdinga Vizbarai. Sušvelnėjęs Bagdonas paveiklo kompozicija ir spalvos tonu. Lapės Stebukladaris, mistinė figūra, ypač siekiant kažką apkabinti, ir šalia suvargusi moteris laikanti lyg ir katę.

Parodą galime įvairiai grupuoti: pagal stilius, techniką, žanrus. Keletas ekspresyvaus judesio spalvingų darbų: Otis Tamašauskas On the Saugen River, abstraktas, Jurgis Janavičius, Aitvarai, abstraktas; Rasa Arbas - Sapnas; Snaigė Šileikienė - Žalieji Laukai ir Asfaltas; Jonė Kvietytė-Young - Kačių Medis; Interiero Ritmika - Algimantas Kezys; Edita Nazaraite - Sparnuotos Moterys; Akvila Zavišaitė - Pavasaris; Vida Kristolaitytė Šv. Jono Sala; Zita Sodeikienė - Iš praeities, Veronika Svabas - Nebeužtvenski Upės Bėgimo, Suktinis; Miriam Meraitė - Šmeižtas (Piktžodžiavimas).

Kita grupė, intensyvių sodrių spalvų: Ringailė Zolovas - Jonynas - Atspindžiai; Gaputytė Elena - Kasdieninė duona; Gruzdeff-Kraucevičiūtė - Pianistas Koncerte; Jurgis Račkus - Vasaros Ispūdžiai; Laima Simanavičiūtė - Viltis, Šešėlis; Juozas Sodaitis - "Sadutė", "Ganiau, ganiau Aveles; Birutė-Magdalena - "Lazdonė", "Medeinė"; Giedrė Žumbakienė - Rytmečio Saulė; Jadvyga Paukštienė - Jauna Motina; P. Porutis - Nida, Dzukija, Lietuvos dailininkas. Budrys - Be pavadinimo.

Naujus stilius pagimdo kintantis gyvenimas. Dvidešimtam amžiuje jį keitė ir tebekeičia technologijos ištobulinta technika. Jos poveikio pėdsakų matėme ir šioje parodoje - geometriniai stiliai. Žinoma, tai nėra jokia naujiena, seni pažįstami. Preciziškai apibrėžtos plokštumos, lygiais kontūrais ar vingiuoto ritmo linija; jei plokštumos spalvotos, jos reikiama derinamos. Toj grupėj yra Elena Kepalaitė - Studija 1, 11, 11l, IV; Vytautas Sakalas - Santykių Pagerinimas su Keturkampiu; Elena Urbaitytė - Pasiuntinys; Alfonsas Dargis - XX amžius - I Am Happy, Vasaros naktis; Alfredas Stanevičius - Varnagiros Sapnai.

Pora realistų Rimas Bičiūnas - Dailininkas su Modeliu; Leonardas Gutauskas - Auksaveidė Pieta, Žvaigždė ir mėnuelis; Marija Žukauskienė - Vilniaus Senamiestis; Romualdas Požerskis. Jurgis Šapkus - Pieta. Vytautas Virkau. Keturi Poetai, Exlibris. Pranas Gailius - Donellaičio Pamokslas, D'une Belle Orient, įspausstas popierius. Bielytė Jūratė-Silverman - Siėkiant.

Rami konservatyvi dailės paroda. Parodoje nebuvo Kęstučio Zapkaus. Jo vienas paveikslas Norma (Rations), jo fotografija yra kataloge Lithuanian Art' 89.

Parodos pagrindinė problema, kaip ją pateikė parodos organizatorius Algimantas Kezys parodo kokia forma ar būdu pasireiškia ar išreikštas tautinis elementas imigrantų lietuvių dailininkų kompozicijose?

Kartais nacionalinis pradas sąmoningai įjungiamas į kūrinį, o būna atveju, kai jis be dailininko valios atsiranda jo kūrinį ir būvo giliai pasislėpęs. Tada reikia jį surasti. Sąmoningas atvejis: Gražina Narkus-Kramer

Sunku net pagalvoti, kaip būtų nyku, jeigu mūsų aušrininkai lietuvių tautos žadintojai nebūtų pasirūpinę įkurti visiems prieinamą ir kiekvienam lietuviui artiną bendrinę organizaciją-Susivienijimą Lietuvių Amerikoje, kurio kuopų yra ir Kanadoje.

savo kūrinį Grybs, Grybš, Baravyks - aiškina: "Savo darbuose stengiuos pagauti gyvus emocija vaizdus iš kasdienos gyvenimo, naudodama virpančias spalvas ir aiškius objektus. Būdama lietuvaite: aš įjungiu turtingas mūsų liaudies tradicijas kaip savo kūrinio elementą. Kitas lygiai svarbus poveikis yra Henri Matisse ir Piere Bonnard. Paveikslas šioje parodoje yra mano lietuviškiausias darbas, kurį aš sąmoningai parinkau, vertindama Lietuvių Dailę "89"

O štai Alfonso Dargio kūrinio "XX - I Am Happy" (XX: - Aš Laimingas). Komentaras: "Pavadinimas įtaigoja optimistinę pažiūrą XX amžiui artėjantiems į pabaigą. Žinoma, tai yra naivi pažiūra. Barzdotos žmogus, tariantis tuos žodžius "Aš laimingas" yra vaizduojamas bytniku (beatnic), kuriam nerūpi, koks bus rytojus. Tai yra egzistencinis pareiškimas - medžio raižinys ribojasi su karikatūra.

Vizualiniai elementai seka Dargio ilgai mintą kelią - primityvaus kosmopolito, kuris tiki jėga, kaukes ant žmogaus kūno, į gražias pirmines spalvas, aiškiai nubrėžtas juodas linijas, kurios yra lyg gyvas pareiškimas jo tvirtai sutvertų tematinį kompozicijų.

Kaip tame Dargio kūrinį surasti tautinį pradą?

Parodos trenkiantis įspūdis yra Požerskio fotografijų serija iš knygos Atlaidai. Vaizdai tikinčiųjų prasiveržusių pro tikėjimo persekiotojų užtvartą į tradicinį švenčių - šventųjų atlaidus-kermošius, dalyvauti Bažnyčios pateiktose pamaldose - tuo pareiškiant tikėjimo išpažinimą.

Algimantas Kezys parodą apibūdino, kaip individų kolektyvą, kur kiekvienas yra savęs išraiška. Juos jungia tautinė kilmė

Algimanto Kezio keliaujanti paroda lietuvių dailininkų darbai, Dailė tai buvo drąsus sumanymas, vertinga kultūrinė misija. Ji atlieka keliariopą funkciją: pristato lietuvių dailininkus, jų darbus visuomenei, ją šviečia ir informuoja, o visuomenės domejimas dailės kūriniais skatina dailininkus kūrybiniam darbui. Tokia šios kultūrinės akcijos dinamika itin sveikintina šiuo metu, tad linkime jos organizatoriams ir vykdytojui sėkmingai tęsti tikrai vertingą auksinę misiją.

Lietuvių dailininkų paroda Dailė įvyko Kultūros Židinyje, Brooklyn, N. Y., vasario 10 - 11. Tai kilnojama paroda organizuota ir vykdoma Algimanto Kezio. Ji pradėta Chicagoje Čiurlionio Galerijoje 1989 vasario 10 - kovo 5. Į New Yorką iš Clevelando ji atvežta Vasario 16-tosios sukakties 72 m. paminėjimui nuo Lietuvoj nepriklausomybės paskelbimo.

Parodoje dalyvauja 100 lietuvių dailininkų iš keturių kontinentų: Šiaurės ir Pietų Amerikos, Europos ir Australijos. Šioje, Kultūros Židinio parodoje jų buvo 41. Parodą globojo LB New Yorko apygardos valdyba. Ją pristatė valdybos pirmininkas Vytautas Alksninis.

Parodoje buvo ir serija fotografijos vaizdų iš autoriaus Romualdo Požerskio knygos Atlaidai. Knygą sudarė Algimantas Kezys, išleido Loyola University Press 1990 m. Chicagoje.

Apie Požerskio fotografijas kalbėjo Paulius Jurkus. Jis priminė Lietuvoj populiarius parapijų atlaidus, kurių nepajėgė nuslopinti žiaurusis okupantas užsimojęs iš tikinčiųjų atimti tikėjimą; minėjo atlaidus suvažiavusių apsistojimo vietose ar bažnytinų apeigų būdingus epizodus; fotografo pastabumą ir jo fotografijų tobulą techniką. Atlaidų vaizdai paryškino lietuvių liaudies dvasinio gyvenimo esminį bruožą.

Dailė "89", (taip pavadinata) pradėjo keliaujanti 100 lietuvių dailininkų paroda praėjusiais metais. Juos jungia nacionalinė kilmė ir šio meto dailėje kryptis, vadinama postmodernizmu. Šio termino sąvoka dar nėra pakankamai aiški. Ji pradėta vartoti, kai modernieji stiliai pasirodė 19-to amžiaus pabaigoje, savo idėjas išbaigė, kūrybiniais darbais ir parodė visa kas juos kurstė ir jaudino.

Parodoje susitiko du nuostabiai skirtingi pasauliai: Lietuva okupacijos teroro metais Romualdo Požerskio fotografijų vaizduose ir laisvojo pasaulio lietuvių dailininkų kūryba. Parodos tiedu pasauliai tokiom dimensijom skirtingi, tiek nepanašūs; juos lyginti, tai lyg sugrežinti šieno kupetą su Egipto piramide. Palyginus, nenorima žeminti šieno kupetos, o tik pabrėžti parodos dviejų pasaulių skirtumus. Nežiūrint jų skirtumų Požerskio Atlaidus ir 89 metų dailę sieja gilios prasmės. Okupacijos teroro priešpaudoje Atlaidų vaizdai ir laisvųjų lietuvių dailininkų darbai žymi kūrybinę drąsą, ryžtingą valią išlikti savim, apginti savąjį Aš.

Kaune gegužės 1 d. mirė Juozas Urbšys Paskutinis nepriklausomos Lietuvos ministras.

Gegužės 1 Kaune mirė buvęs nepriklausomos Lietuvos paskutinis užsienio reikalų ministras Juozas Urbšys. Jis vasario 28 atšventė savo 95 metų sukaktį.

Žinią paskelbė New York Times gegužės 2. Buvo pašarvotas Karo muziejuje. Valstybės lešoms palaidotas gegužės 4.

Sunkiais Lietuvai laikais ministras buvo visų lietuvių gerbiamas ir mylimas, gyvas simbolis.

Jis pasisakė, kad su Gorbačiovu reikia būti korektiškiems, santūriems, jei norime vykdyti rimtą, solidžią politiką.

Velionis buvo gimęs 1896 m. vasario d. Šateiniuose, Kėdainių apskrityje. Mokėsi Panevėžio realinėje mokykloje. Ją baigė 1914 m., Lietuvos nepriklausomybės metu tarnavo Lietuvos kariuomenėje – pradžioje Panevėžio batalione, vėliau pėstininkų pulke ir generaliniame štabe operacijų skyriaus viršininko padėjėju. Iš kariuomenės pasitraukė 1922 m. kapitono laipsniu ir perėjo dirbti į Užsienio reikalų ministeriją. 1922-1927 Lietuvos pasiuntinybės Berlyne konsuliarinio skyriaus vedėju, 1927 m. Lietuvos pasiuntinės Paryžiuje pirmuoju sekretoriumi. 1933 m. pakeltas pasiuntinybės patarėju. Tais pačiais metais buvo Lietuvos pasiuntiniu Latvijoje. 1934 m. liepos 17 perkeltas į centrą ir nuo rugpjūčio 1 paskirtas užsienio reikalams ministerijos politinio departamento direktorium, o 1936 m. gruodžio mėn. generalinių tos ministerijos sekretoriumi.

Nuo 1933 m. gruodžio 5 iki 1940 m. birželio 17 buvo užsienio reikalų ministru kun. Vl. Mirono, Černiaus ir A. Merkio kabinetuose.

Lietuvai tai buvo patys sunkiausi laikai – reikėjo ginti Lietuvos nepriklausomybę ir integralumą nuo dviejų imperialistinių totalistinių valstybių – Sovietų Sąjungos ir nacinės Vokietijos. Abi valstybės savo pretenzijas Lietuvai rėmė ne teise ir morale, bet jėga, nepaisydamos tarp šių valstybių sutarčių.

Juozas Urbšys buvo iškviestas į Maskvą, ir ten jam pasakyta, ir kad okupuojama, ir kad pasidalinta pagal slaptus Molotov-Ribbentrop dokumentus.

Okupavus Lietuvą, jis su žmona areštuoti ir išvežti į Sibirą. Jis ir įkalintas. Ten išbuvo 13 m., iš jų 11 m. buvo izoliuotas.

Po Stalino mirties jam leista grįžti į Lietuvą 1950 m. Apsigyveno Kaune, skurdo, uždarbiavo vertimais iš prancūzų kalbos.

Prasidėjus laisvėjimui 1988 m. atspausdinta jo prisiminimų knyga Lietuvos lemtingais 1930-1940 metais. Ta istorinė knyga vėl jį grąžino į visuomeninį gyvenimą, jis vėl tapo plačiai žinomas. Dėl silpnos sveikatos jau nebedalyvavo politiniame atsikuriančios Lietuvos gyvenime.

Buvo vedęs žymaus visuomenininko, rašytojo Prano Mašiotto dukrą Mariją, kuri buvo kultūros istorikė. Grįžusi su vyru į Lietuvą, ji mirė Kaune 1959 m. kovo 2 d.

Balandžio 12 d. New England Baptist ligoninėje 9 val. 20 min. ryto nuo sunkios ir ilgos ligos mirė poetas, dramaturgas, operos solistas Stasys Santvaras. Negailėstinga liga ir mirtis palaužė poetą jo 89-uose gyvenimo metuose. Daugiau kaip metus kankinamas sunkios ligos buvo rūpestingai globojamas pasiaukojančiai mylinčios žmonos Alės. Deja, šiais metais liepos 1-ąją sueinančio 50-ojo vedybų jubiliejaus jau nebeteks drauge atšvęsti.

Pirmadienio vakare, balandžio 15 d. apie 200 žmonių, suvažiavusių susirinko Casper Laidojimo Namuose So. Bostone atiduoti velioniiui paskutinę pagarbą ir išreikšti užuojautą likusiai našlei Elenai Santvarienei.

Būdamas labai kuklus ir subtilus, St. Santvaras pageiavo, kad jo laidotuvės būtų paprastos ir kuklios.

Po klebono kun. A. Kontauto sukalbėtos maldos,

trumpą žodį tarė Amerikos Lietuvių Rašytojų Draugijos atstovas, rašytojas L. Lėtas. Nuo Bostono visuomenės įžanginiu žodžiu dr. J. Gimbutas pakvietė prabilti paties poeto žodžiais. St.

Santvaro eilėraščius, parinktus jo gyvenimo palydovės – žmonos, įtaigiai, giliame susikaupime perskaitė Gita ir Aidis Kupčinskai. Paskutinį kartą poetui, apsuptam daugybės pavasario gėlių, skambėjo jo paties eilės mylinčios sielos, filosofo kančios balsu, taikoje pasitinkant amžinąją ramybę. Atvykusi iš Clevelando S. Gedgaudienė perskaitė eilutes iš paskutinės, ką tik išleistos St. Santvaro knygos "Saulėlydžio sonetai" ir įteikė knygą poeto našlei. Knygos išleidimą parėmė Tautinė Sąjunga. Tačiau pačiam poetui taip ir neteko pamatyti savo paskutinio kūrinio, kurį jis, pagal Beethoveną, vadino savąja "devintąją simfoniją", nes tai buvo jo devintasis poezijos rinkinys.

1991 m. išleisti "Saulėlydžio sonetai" simboliškai uždaro St. Santvaro lyrikos ciklą, kuris buvo pradėtas 1921 m. rinkiniu "Saulėtekio maldos". Dieną prieš mirtį žmona Alė perskaitė poetui š.m. Nr. 3 "Akiračiuose" išspausdintą A.T. Antanaičio šios knygos recenziją.

Regina Petrutienė iš Cape Cod perskaitė rašytojo ir ilgamečio draugo Jono Rutenio eilėraščių. Pats būdamas ligonis, Jonas Rutenis rado savy kūrybinių jėgų atsiliiepti į artimo draugo paskutinę kelionę.

Per šermenis suaukštota \$2290 ir pagal St. Santvaro valią bus perduota LB "Dovana Lietuvai" fondui.

Balandžio 16 d. St. Bridgid bažnyčioje So. Bostone 10 val. ryto buvo laikomos šv. mišios už velionio sielą. Mišias aukojo klebonas kun. A. Kontautas ir klebonas kun. emeritas. A. Baltrušitnas. Giesmes giedojo solistas B. Povilavičius, vargonavo kompozitorius J. Kačinskas.

Pamaldoms pasibaigus, ilgai nusitęsusi gedulinga automobilių procesija palydėjo poetą St. Santvarą į New Calvary kapines. Po religinių apeigų ir sugiedotų "Marija, Marija" ir Lietuvos Himno, St. Santvaras palaidotas šalia savo sūnaus Algimanto. Po laidotuvių žmonės vėl susirinko į geduligų pietus Lietuvių Piliečių Klubu salėje.

Gyvendamas Bostone, St. Santvaras buvo Lietuvių Enciklopedijos bendradarbis ir sudarytojas, aktyviai dalyvavo Bostono lietuvių kultūrinėje ir visuomeninėje veikloje. Jo vardas neatsiejamai surištas su bostoniečių Lietuvių Bendruomene ir jo rengtų Kultūros klubo ir kultūrinių "subatvakarių" aidas aidi iki šiol.

Plati interesų ir veiklos skalė pritraukdavo prie St. Santvaro įvairiausių profesijų ir pažiūrų žmones: politinius veikėjus, dvasininkus, menininkus, artistus, rašytojus, kaimynus ir paprastus, cilinius. Kalbėdamas bent šešiomis kalbomis, turėjo draugų tarp italų, vokiečių, rusų, lenkų žydų ir amerikiečių. Gulėdamas ligoninėje, žavėjo savo kantrybe ir gerumu visiems, padedant nuo slaugių iki gydytojų. Jis dalinosi savo talentu ir atvira, mylinčia širdimi vienodai, tolygiai ir nesugrąžinamai su visais jį pažinojusiaisiais.

Narsaus kovotojo dėl Lietuvos laisvės, taurių jausmų ir kilnios sielos Poeto, Žmogaus Stasio Santvaro atminimas liks neišblėstamai gyvas mūsų širdyse. L. Ziaugrienė

Iš paskutinės A. a. Stasio Santvaro kelionės į New Calvary kapines. J. Rontalo nuotr.

PABALTIEČIŲ ATSTOVYBIŲ NUSAVINIMO KLAUSIMAI

Trys Pabaltijo respublikos nori atgauti sovietų pasisavintus jų diplomatinį atstovybių Paryžiuje pastatus, tuo tikslu Prancūzijos teisme ruošiasi iškelti Sovietų Sąjungai civilinę bylą. Apie tai gegužės 17 pranešė prancūzų France- Presse

Teisminis bylos iškėlimo sovietam klausimą su prancūzais deputatais, be kita ko, svarstė Paryžiuje lankęsis Latvijos Aukščiausiosios Tarybos pirmininkas Gorbunovas. Sumanymui pritaria Estijos ir Lietuvos vyriausybės.

Prancūzijos teisme pabaltiečių vyriausybės vardu bylą sovietam iškels advokatas Jean-Pierre Spitzer, procese, kaip informuoja agentūra France Presse. Pabaltiečiams atstovaus Prancūzijos nacionalinės asamblėjos narys deputatas Michel Pelchat.

Sovietų pasisavintoje buvusioje Latvijos diplomatinėje atstovybėje Paryžiuje yra įsikūrus sovietų konsulatas, buvusioje Lietuvos atstovybėje yra sovietų informacijos centras, senosios Estijos atstovybės namai buvo

nugriauti, jų vietoje pastatyti nauji, kuriuose yra taip pat įsikūrę sovietai.

1940 metais, kai dar tebegaliojo nacių ir sovietų draugystės sutartis, vokiečių okupacinė valdžia Paryžiuje privertė trijų Pabaltijo valstybių diplomatinį misijų šefus atstovybių pastatus atiduoti miesto prefektūrai, kuri savo ruožtu juos perdavė sovietams. Yra išlikęs tik vienas raštiškas pastatų perdavimo dokumentas: tai pažymėjimas, kurio iš prancūzų pareikalavo tuometinis Lietuvos ministras Paryžiuje

Petras Klimas ir kuriuo Paryžiaus prefektūra patvirtina Lietuvos atstovybės pastato perėmimą.

Karo metu pastatus pasisavino vokiečiai, karui pasibaigus naujoji Prancūzijos valdžia juos vėl perdavė sovietams, nors Prancūzijos tuometinis užsienio reikalų ministras įsakmiai pareiškė, kad Prancūzija nepripažįsta teisėtų prievartinį Pabaltijo respublikų įjungimą į Sovietų Sąjungą. Aneksijos nepripažinimo politikos tebesilaiko ir dabartinė Prancūzijos valdžia.

LIETUVOS PREMJERAS KANADOJ RADO LIETUVAI DAUG DRAUGU

Balandžio 23 Aušros Vartų parapijos salėje Montrealy, Kanadoj įvyko susitikimas su naujuoju Lietuvos premjeru Gedimynu Vagnorium.

LB pirmininkas Arūnas Staškevičius, pristatęs svečių, pasakė, kad svetys (pabuvojo trijose provincijose, aplankė septynis miestus) rado laiko ir Montrealio lietuviams, susitiko su daug deputatų bei parlamentarų, užmezgė prekybinius ryšius, pasirašė sutartis. Pabrėžė kad Sausio 13-osios kruvinieji įvykiai pakeitė ne tik Lietuvos veidą, bet ir pasaulio nuomonę Lietuvos naudai. Vakarų valstybės suprato Gorbaciovo gražbyliavimus ir melus.

Svetys padėkojo Quebeco parlamentarams, ypač parlamentarui Paul Martin, su kuriuo gerokai išsikalbėjo Lietuvos problemomis.

Baigdamas premjeras pajuokavo: "Būdamas Kanadoje, aš daugiau mačiau Lietuvos, negu tikėjau – O tai labai mus džiugina".

Parlamentaras Paul Martin, pasakė ugningą kalbą. Jo

pasisakyme jausta didelė meilė Lietuvai, priminė, kad jo meilė Lietuvai prasidėjo dar vaikystėje, besilankydamas mažoje Windsor, Ontario kopytėlėje. Jis pabrėžė, kad Sausio 13 d. kruvinieji įvykiai Lietuvoje buvo plačiai rodomi bei diskutuojami visoje Kanadoje. Ši šiurpų gėdingą Sovietų elgesį visi pasmerkę! Siekiant derybų, reikia panaudoti tarptautinius naujus mastus. Jis ragino jog Gorbaciovas ir jo klika būtų teisiami tarptautiniame teisme!

Paul Martin pabrėžė, kad vakarų valstybėms jau pribrenęs laikas pripažinti teisėtą Lietuvos vyriausybę.

Baigiantis pokalbiui pristatyta Ministro Pirmininko palyda: Lietuvos AT deputatas – Egidijus Klumbys, padėjėja – Justina Baškauskaitė, vertėja – Raimunda Murmokaitė, – Artūras Džiugelis, Lietuvių Bendruomenės vicepirmininkė – Gabija Petrauskienė.

Po to parlamentarą Paul Martin lietuviškos apjuosė lietuviška tautine juosta, įteikė gėlių bei pasikeitė lietuviškais suvenyrais. Aidint plojimams, premjeras G. Vagnorius išlydėtas į kelionę.

"Lietuvos Atsiminimų" radijo programos 50 metų sukaktį švenčiant dalis garbės stalo dalyvių. Programos vedėjui prof. dr. Jokūbui Stukui giedama ilgiausių metų. Iš k.: prel. V. Balčiūnas, vysk. P. Baltakis, OFM, prof. Jokūbas Stukas, prel. D. Pocius, Tėv. dr. K. Bučmys, OFM. Scenoje akordeonu pritaria Joe Thomas. S. Narkeliūnaitė nuotr.

SLA nario Jokūbo Stuko radijo programai 50 metų

"Lietuvos Atsiminimų" radijo veiklos 50 m. auksinė sukaktis gegužės 19, paminima 2 v. p.p., iškilnės koncelebracinėmis mišiomis už gyvus ir mirusius "Lietuvos Atsiminimų" radijo geradarius Sopulingosios Dievo Motinos lietuvių parapijos bažnyčioj, Kearny, N.J. Pagrindinis celebrantas vysk. Paulius A. Baltakis, OFM.

Po Mišių Lietuvių Centro salėje, 6 Davis Ave., Kearny, N.J. banketas. Meninę programą atlieka artistų grupė iš Lietuvos: dainininkai Janina Misčiukaitė, Aldona Stasiulevičiūtė, Ovidijus Vyšniauskas, Žilvinas Bubelis ir du instrumentalistai. Po programos šokiai.

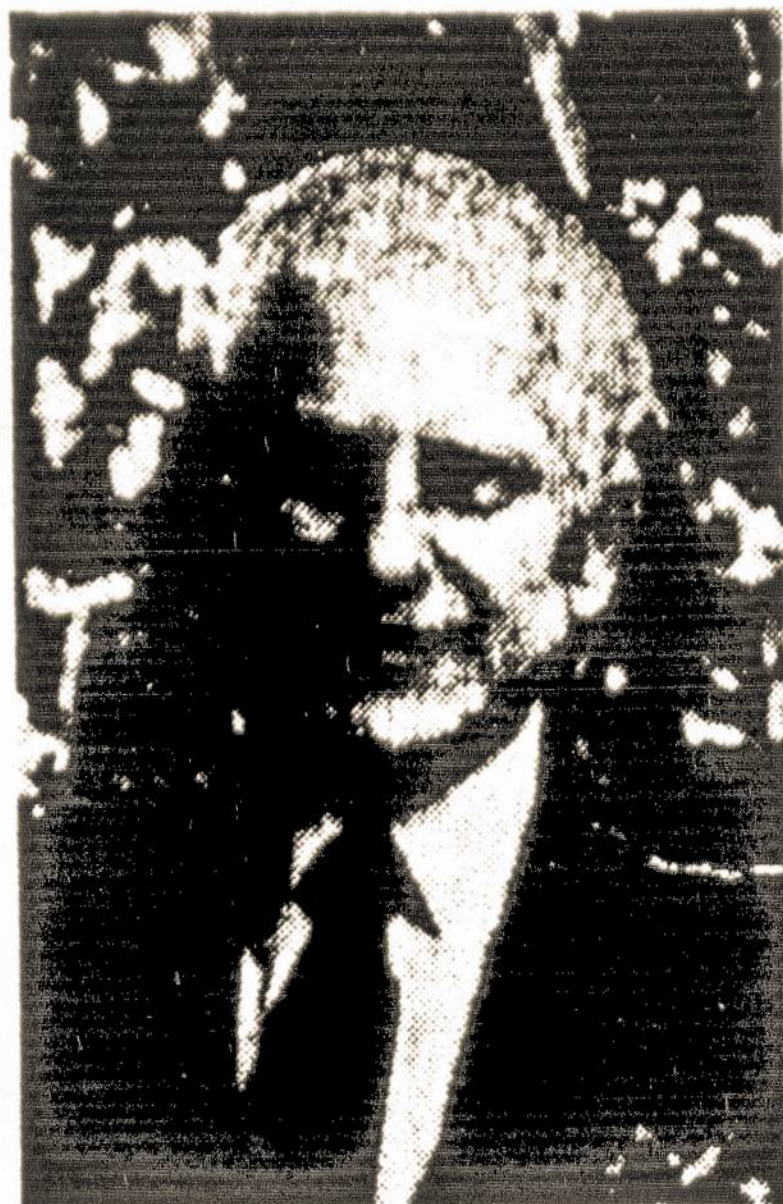
Prof. dr. Jokūbas Stukas yra ilgamemtis SLA narys.

ĮRAŠYKITE Į SLA NAUJŲ NARIŲ, YPAČ JAUNIMO, KURIAM ILGAINIUI SLA
PERDUOS SENOJI KARTA. KIEKVIENAS NARYS TEGUL ĮSIPAREIGOJA SUSIVIENIJIMO
DIDŽIAJAI SEIMAI VIS ĮRASYTI NAUJŲ NARIŲ

MIRE VYTAUTAS GERULAITIS

Gegužės 2 popietėje New Yorko lietuvių visuomenę sukrėtė žinia, kad staiga mirė žinomas sportininkas, teniso žaidėjas Vytautas Gerulaitis, turėjęs savo kelionių biurą Jamaica Ave., netoli Columbijos banko, Woodhavene.

Iš savo kontoros išėjo pavalgyti priešpiečių į priešais banką esančią valgyklą. Ten bevalgant jį ir ištiko masyvus širdies priepuolis.

Gerulaitis buvo pašarvotas Syoset, LI. Atsisveikinimas buvo gegužės 3, penktadienio vakare. Rožančių sukalbėjo kun. Jonas Pakalniškis. Šeimos vardu žodį tarė sūnus Vytautas. Jis paskaitė tėvelio piniginiėje rastą raštelį apie jaunystę.

Į atsisveikinimą susirinko žmonių iš artimųjų miestų, taip pat ir iš Woodhaveno, Brooklyno. Atvyko ir lietuvių vyskupas Paulius Baltakis, OFM, Tėv. Leonardas Andriekus, OFM.

Velionis buvo laidojamas iš Apreiškimo parapijos bažnyčios. Šeštadienį 9 v. susirinko gana daug žmonių į Apreiškimo bažnyčią. Mišias aukojo kun. Jonas Pakalniškis, kun. Stasys Raila, kun. Kazimieras Pugevičius. Pamokslą pasakė kun. J. Pakalniškis. Velionio karstas buvo pridengtas neolituanių korporacijos juosta ir uždėta korporacijos kepuraitė, nes Vytautas priklausė neolituanių korporacijai nuo savo studentavimo laikų.

Laidoti išvežtas į Šv. Karolio kapines, kur palaidoti jo tėvai. Kapinėse prie karsto stovėjo neolituanių garbės sargyba.

Nuo 1986 m. Sov. S-gos ne naudojama erdvės stotis Sojuz 7 krinta į žemę.

Atsisveikinimo kalbą pasakė dr. Bronius Nemickas. Maldas sukalbėjo kun. Jonas Pakalniškis. Šeimos vardu visiems padėjo dukra Rūta. Palaidotuviniai pietūs buvo restorane.

Apie Vyto Gerulaičio mirtį parašė *New York Times* gegužės 4 laidoje, o CBS radijas tą dieną žinią pakartojo bent kelis kartus.

Jis buvo nukirstas lyg šautuvo kulkos iš karto. Buvo suteikta visa pagalba, iššauktas ambulansas, kuris nuvežė į Jamaica lignonę. Ten tik buvo konstatuota mirties priežastis.

Vytautas Gerulaitis su žmona Aldona ir dukra Rūta gyveno tolokai Long Island saloje. Namų artumoje jis ir buvo pašarvotas. Palaidotas gegužės 4, šeštadienį, iš Apreiškimo parapijos bažnyčios Šv. Karolio kapinėse, kur yra palaidoti jo tėvai ir kiti giminės. Liko žmona Aldona Čenkutė-Gerulaitienė, sūnus Vytautas, žymus teniso žaidėjas, dukra Rūta ir daug kitų giminių. Velionis čia turėjo savo dėdžių ir tetų, kun. Jurgis Gurinskas buvo jo dėdė, motinos brolis.

-0-

Vytautas Gerulaitis buvo gimęs 1915 m. vasario 16 Galkiemio kaime, Kupiškio valsčiuje, Vilkaviškio apskrityje. Augo Kybartuose, kur lankė Žiburio gimnaziją ir ją baigė 1933. Studijavo Vytauto Didžiojo Universitete ir kartu tarnavo švietimo ministerijoje, nuo 1939 Lituaniškos institute ir vėliau Mokslo Akademijoje, Vilniuje. Buvo tos akademijos reikalų vedėjas.

1944 m. pasitraukęs iš Lietuvos, kurį laiką gyveno Vienoje, po karo gyveno Augsburgėje. Iš ten į Ameriką atvyko 1949 m. ir apsigyveno Brooklyne. Dirbo Pfizer bendrovėje, paskui specializavosi kelionių ir apdraudos srityje. Prieš kokius 25 metus suorganizavo savo kelionių biurą ir apdraudos įstaigą. Vėliau atsiskė nuo apdraudos, buvo tik kelionių biuras. Taip pat visą laiką duodavo ir teniso pamokas.

Stalo tenisas

Gimnazijoje pradėjo žaisti stalo tenisą. Jam skyrė daug laiko ir pasidarė žymus stalo teniso meisteris.

JAV numato iš Sov. S-gos pirkti patobulintą branduolinį reaktorių, kuris galėtų energija aprūpinti JAV erdvės satelitus Sov. S-ga panašų reaktorių naudojo erdvės stočių reikalams.

Birželio 11 Bostone, sirgusi vėžiu, mirė viena iš pirmųjų lietuvių tautinių šokių puoselėtojų — mokytojų Amerikoje — Ona Ivaškienė-Pivoriūnaitė. Buvo pašarvota Kaspero laidotuvių namuose. Prie karsto budėjo jos sukurto sambūrio šokėjai. Atsisveikinimui vadovavo dr. M. Girniuvienė, apibūdinusi Onos Ivaškienės gyvenimą. Maldas atkalbėjo kun. A. Kontautas. Kitą dieną mišios buvo aukojamos Šv. Petro bažnyčioje. Po mišių velionė buvo palaidota Šv. Mikalojaus kapinėse, kur yra palaidotas jos vyras Aleksandras ir sūnus Vytautas. Ji užaugino keturis sūnus: Vytautą — jau miręs, Gediminą, advokatą Rimantą ir Algimantą. Jos sukurtai šokių grupei vadovauja sūnus Gediminas.

Lietuvos vicepremjeras Algirdas Brazauskas ir Anicetas Simutis New Yorke.

Dalva Tamulaitytė baigusi Illinois Universitetą Urbanoje, įsigydama bakalauro laipsnį Elektros Inžinere.

SVARBUS PRANEŠIMAS

VISIEMS KUOPŲ FINANSŲ SEKRETORIAMS, ORGANIZATORIAMS ir NARIAMS

Siekdami sustiprinti organizaciją ir pagyventi jos veiklą, nuo sausio 1 dienos yra skelbiamas naujas narių prirašymui VAJUS, pavadintas:

SLA "ŽENGIANT Į ANTRĄJĮ ŠIMTMETĮ"

ŠIUO Vajaus metu siūloma, kaip naujai prisirašantiems, taip ir seniesiems nariams, užpildžius suprastintas NON-MEDICAL (be sveikatos patikrinimo) aplikacijas, įsigyti šias apdraudas pagal naujas 1980 SCO Mokesčių Lenteles:

1. Viso Amžiaus mokamą — Ordinary Life
2. 20 Metų Mokamą-viso amžiaus — Twenty Payment Life
3. Single Premium Life — Mokesčiai už apdraudą sumokami vienkartiniai, iš karto. Ši nauja apdrauda ypač naudinga vaikams ir jaunuoliams.
4. Akcidentalinę apdraudą tokioje sumoje, kokioje narys yra apsidraudęs ir galioja tik iki 70 metų amžiaus. Vaikams akcidentalines apdraudas neduodama.

Apsidrausti gali sekančiomis pinigų sumomis:
Nuo 1 iki 60 metų — \$1,000 - \$5,000
Nuo 60 iki 70 metų — \$1,000 ar \$2,000

Apraudos suma negali būti mažesnė kaip \$1,000. Kartu su aplikacija turi būti atsiųsti metiniai mokesčiai.

Taip pat duodama nauja pigi TERMINUOTA apdrauda, kuri baigiasi kai nariui sueina 25 metai.

Terminuota apdrauda duodama nuo 1 iki 21 metų amžiaus.

Apraudos suma negali būti: mažesnė kaip \$2,000 ir nedidesnė kaip \$5,000

Broliai ir sesės, kviečiame Jus visus įsijungti į naują narių prirašymo VAJŲ. Susivienijimo stripybė - narių gausybė.

SLA VAJAUS KOMISIJA

ZINOKITE, KAD KIEKVIENAS NARYS SAVAIME YRA IR SUSIVIENIJIMUI NAUJŲ NARIŲ ĮRAŠYTOJAS-ORGANIZATORIUS, SLA STIPRINTOJAS IR PATRIOTINGŲJŲ LIETUVIŲ ŠEIMOS GAUSINTOJAS, PRISIDEDAS IR LIETUVOS PILNAI NEPRIKLAUSOMYBEI SIEKTI!